

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petstna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.
Poština plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo. nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inzerate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Naloge nove vlade.

Dočim je bil prejšnji režim, izvzemši
oži krog koruptnežev, splošno obsovan, je
vsa resnično demokratično misleča javnost
po celi državi novo vladno pozdravila s
takimi simpatijami, kakor še nikoli nobeno
vlado v Jugoslaviji.

Te simpatije veljajo v prvi vrsti sploš-
nim smernicam nove vlade, ki so bile jas-
no opredeljene že takrat, ko so današnje
vladajoče stranke bile v opoziciji. Njihova
temeljna smernica je sporazum med srb-
skim, hrvatskim in slovenskim narodom, ki
so dejansko šele sedaj prišli do ena-
koprnega stališča v državi, dočim so pod
Pašićem eni veljali za privilegirane, drugi
pa za podjarmljene in manjvredne. Šele
na podlagi dejanske uveljavljenega sporaz-
uma, sodelovanja vseh treh jugoslovans-
kih narodov bo mogoče rešiti ustavne pro-
bleme, ki jih prejšnji režim ni mogel in
hotel, ker je Jugoslaviji temelje državnega
soživiljenja enostavno diktiral in vsilil, vsa-
ko zahtevo in potrebo po sporazumni ure-
ditvi teh vprašanj pa enostavno negiral.

Druga smernica vladne večine je de-
janska izvedba onih državljskih svobo-
ščin, ki so danes nujni predpogoj vsake de-
mokracije, ki so pa pod režimom nasilja
ostale samo na papirju, faktično so se pa
naravnost kršile. To točko je krepko na-
glašil minister za notranje zadeve Nastas
Petrovič. Vsaka samovolja bodisi od strani
upravnih oblasti bodisi od strani kakšnih
zasebnih organizacij se bo zatlra in povsod
uveljavila nepristranska avtoriteta zakona,
ki ima ščititi svobodo, varnost in ustavne
prave državljanov. Politična reakcija, ab-
solutizem in diktatura ene klike so danes
tudi v Jugoslaviji definitivno premagani ka-
kos so povsod v Evropi. Nova vlada bo v
tem oziru usmerila notranjo politiko naše
države v istem pravcu, po katerem so
usmerjene demokracije velikih držav, ki
korakajo na čelu sodobnega človeštva.

Tretja in to najtežavnejša naloga, ki
čaka novo vladno, je ozdravljenje globokih
ran, ki so jih prizadeli naši državni upravi
korupcionisti pod vodstvom Pašića in nje-
govih plačanih prečasnih priveskov, ki so
smatrali vladno nad državo kot pridobitno
podjetje, ki naj bi udeležencem neslo čim
več profita. Samoposebi je umevno, da bo
zahtevalo veliko časa in truda, da se po-
pravijo posledice brezvestnega gospodarje-
nja klike, ki je toliko časa imela v rokah
ključ do državne blaginje. Že samo ugo-
tovitev vseh zločinov na državnem imetju
bo zahtevala ogromno dela. Tu imamo tr-
boveljsko afero, afero dobav iz Škodove to-
varne, afero z Bleerovim posojilom, afero
s francoskim posojilom 300 milijonov fran-
kov, afero s posojilom monopolske uprave
300.000 funtov šterlingov, afero pri odkupu
južne železnice in orientalskih železnic, afe-
ro pri nabavi reparacijskega blaga, afero
pri naročilih vojaškega blaga iz Anglije, da
imenujemo samo poglavitne! Pri vseh teh
poslih so Pašićevi pajdaši zaslužili na sto-
tine milijonov. Treba bo nadalje sestaviti
računske zaključke in resnični proračun,
ker so dosedanj bili čisto fiktivni. Kajti
še po ureditvi državnih financ, resničnem
proračunavanju in odpravi korupcije bo
ustvarjena podlaga za konsolidacijo naše-
ga narodnega gospodarstva, utrditev našega
kredita in povzdigo našega gospodarskega
blagostanja in napredka.

Ravnatoko naporno in korenito delo
čaka novo vladno v politični upravi. Tu bo
treba zatreti protekcionizem, podkupljivost
in zapostavljanje državnih interesov za
strankarskimi. Tu ne gre samo za izmenja-
vo vodivnih oseb, ampak tudi za prešinje-
nje celokupne uprave z novim duhom, za
materijalno osiguranje uradništva in za po-
vzdigo njegove morale. Prejšnji režim je
uradništvo namenoma osiromašil in korum-
piral, novi bo moral dvigniti njegovo so-
cialno stališče in ga moralno ojačiti, da bo
kos nalogam, ki čakajo našo državo v bo-
dočnosti.

Treba bo dvigniti našo prosveto, ki jo
je smatral Pašić—Pribečevićev režim za ni-
komur potrebno pastorko. Tem ljudem je
bilo glavno prazenjenje državne blaginje,
ljudska prosveta pa luksus. Na račun te
prosvete se je samo vzdrževal velik štab
orjunskih agitatorjev v obliki združenja
jugoslavenskega učiteljsva. Duh prosvet-

nega dela pa je bil globoko reakcionaren,
nesocialen in nazadnjaški, vtepanje fašiz-
ma v mlade glave, vzgoja kričačev in na-
cionalnihih puhločavcev. Nova vlada bo mo-
rala vzgojiti za velike naloge bodočnosti čis-
to novo pokolenje solidnega znanja, ple-

menitih nravi in visokega človečanskega
idealizma.

Delo je ogromno, ozdravljenje težavno,
cilji veliki, toda nova vlada bo kos svoji
nalogi, ker se naslanja na zaupanje vseh
narodov Jugoslavije.

Trden položaj vlade.

SPLOŠNA ZADOVOLJNOST Z IZPREMEMBO REŽIMA. HRSS PRISTA- LA NA VLADNO DEKLARACIJO.

Belgrad, 2. avgusta. (Izv.) Vsled pri-
prav za bližnje izredno zasedanje nardo-
ne skupščine vlada v političnem življenju
skoro popoln mir. Opozicije se niti malo
ne občuti, kajti preko malenkostnih in-
trig v »Reči«, ki jih Pribečević insecira,
gre javnost ravnodušno. Pribečevićeva
obupnega vpitja v »Reči« ne vzame nihče
resno, posebno odkar se je zvedelo, da je
»Reč« dobivala podpore iz dispozijske-
ga fonda.

Misli se, da bo »Reč« kaj kmalu pre-
nehala izhajati, ker je jasno, da tudi zna-
ni bančni krogi ne bodo še nadalje pod-
pirali takega časopisja. Radikali pa so
postali tudi mirnejši od svojega prvega
presenečenja. V njihovih vrstah, vlada
dosti večje ogorčenje nad Pašićem, kakor
nad nasprotniki in vse kaže, da pride do
ostrega obračunavanja z vsemi onimi, ki
so zastopali Pašićevo tezo, s katero so iz-
gubili vse.

Malenkostni poskusi nekaterih po-
slancev, posebno onih iz Bosne, da bi
organizirali odpor med prebivalstvom, so
propadli, ne da bi se bile izvršile kake in-
tervenije s strani oblasti. Ljudstvo se je
oddahnilo, ker je komaj čakalo, da diha
malo svobodneje.

Belgrad, 2. avgusta. (Izv.) G. dr. Ma-
ček in g. Predavec sta prispela v Bel-
grad. Na sestanku z g. Davidovićem in
drugimi člani vlade sta izjavila, da je
glavni odbor HRSS končno javno skle-
nil, da bodo njeni poslanci podpirali vla-
do in da je HRSS pristala na vladno de-
klaracijo.

JOVANOVIČ VZTRAJA PROTI PAŠIČU.

Belgrad, 2. avgusta. (Izv.) Danes se je
vršila konferenca med Pašićem in Jovano-
vičem. Pašić je pri tej priliki obvestil Jo-
vanoviča o svoji želji, da naj ta poda ostav-
ko v opoziciji proti vladi. Jovanovič je s
svoje strani izjavil, da je treba imeti pred

oči državni interes in da se bo strogo
držal poslovnika in da ne bo podal ostav-
ke, dokler mu skupščina ne izrazi neza-
upanje.

PRIBEČEVIČEV ČASNIKARSKI ODDELEK.

Belgrad, 2. avgusta. (Izv.) Za časa
koalicije so samostojni demokrati v notra-
njem ministrstvu osnovali poseben časn-
ikarski oddelek, katerega namen je bil raz-
širjati v srbski javnosti različne vesti iz
Hrvaške in Slovenije. Na njihovo zahtevo
je vlada odobrila večji znesek za vzdrž-
vanje tega odseka. Glavna kontrola je na
svoji seji te kredite odbila in na ta način
je ta oddelek likvidiran. Za že izdane kre-
dite bodo odgovarjali Večeslav Wilder in
njegovi tovariši.

DR. MARINKOVIČ NA BLEDU.

Belgrad, 2. avgusta. (Izv.) Zunanji
minister g. dr. Voja Marinković se je od-
peljal nocoj v družbi poslanika v Sofiji g.
Rakića na Bled. Kralju bo poročal o zad-
njih vladnih ukrepih, posebno o bližnjem
delu v skupščini in o potrebnih spremem-
bah v diplomaciji.

ČESTITKE DR. BENEŠA VLADI.

Belgrad, 2. avgusta. (Izv.) Čehoslova-
ški minister dr. Beneš je poslal minist-
skemu predsedniku g. Ljubomiru Davido-
viču brzojavko, v kateri pozdravlja nastop
nove vlade in izraža željo, da bi tudi ta
vlada nadaljevala z uspešno politiko male
antante.

Obenem je tudi poslal podobno brzo-
javko zunanjemu ministru g. dr. Voji Ma-
rinkoviču. V tej brzojavki prosi g. dr. V.
Marinkoviča za sestanek, katerega datum
naj ta določi. Dr. V. Marinković je odgo-
voril in se zahvalil čehoslovaški vladi. —
Sporočil je, da bo obvestil dr. Beneša o
sestanku takoj po sejah narodne skupšči-
ne tekom drugega tedna.

Mišljenje v Zagrebu.

Zagreb, 2. avgusta. (Izv.) V tukašnjih
političnih krogih se govori, da bo namesto
dosedanjega velikega župana Zuccinija
imenovan eden izmed vladnih tajnikov, ki
se ni eksponiral v politični borbi. Na me-
sto sedanj. šefa policije bo imenovan dr.
Reberski. Na vesti, ki so razširjene v ča-
sopisju, da bo dr. Lorković veliki župan,
odgovarja »Hrvat« zelo ostro, češ da dr.
Lorković ne bo prevzel Zuccinijeve vloge,
ker je vsaka osebna kombinacija izklju-
čena.

Danes je prispel sem večji del poslan-
cev HRSS, da prisostvuje jutrišnji plenarni
seji HRSS. Zjutraj sta se vrnila iz Bel-
grada dr. Maček in Predavec, ki sta tam
prisostvovala pri sestavi vladne deklaraci-
je. Na dnevnem redu bo razen kratkega
referata o vstopu HRSS v kmečko interna-
cionalno referat dr. Mačka o rešitvi krize
in o dogovoru med HRSS in opozicional-
nim blokom. Na seji se bo razpravljalo o
eventualnem vstopu HRSS v vladno in o Ra-
dičevi vrnitvi. O seji se bo izdal komunike.

RAZCEP V HRSS RADI III. INTER- NACIONALE?

Belgrad, 2. avg. (Izv.) Nocoj pozno
zvečer je naš dopisnik iz vladnih krogov
izvedel sledeče: Na jutrišnji seji vodstva
in poslaniškega kluba Radičeve stranke bo
prišlo do definitivnega razkola, in sicer iz-
stopi iz stranke dr. Horvat s 25 poslanci,
ki so nezadovoljni z vstopom HRSS v mo-
skovsko kmetstvo internacionalo. Takoj po
izstopu bo izdan že izgotovljeni komunike,
v katerem se naglašja, da oni kot kmetje
ne morejo soglašati s socialnim programom
III. internacionale. Z dr. Horvatom je tudi
1. podpredsednik stranke Kovačević in
ustanovitelj stranke Jalžabetić. Ta poročila

se dosedaj v Belgradu niso mogla kontro-
lirati, vendar se v informiranih krogih mi-
sli, da bo to znatno pripomoglo učvrstitvi
notranjega položaja v Jugoslaviji, ker se
slična situacija pripravlja tudi v radikalni
stranki.

ODPOR ZAGREBSKE UNIVERZE RADI PROFESORSKIH IMENOVANJ.

Zagreb, 2. avgusta. (Izv.) Akademski
senat je poslal na narodno skupščino vlo-
go, da naj se uničijo imenovanja dr. Vodo-
nika, dr. Viktorja Novaka, dr. Grge Nova-
ka, dr. Preloga, Ferda Koha, dr. Janka
Šimraka in dr. Šemencerja, ker so bili
imenovani brez predloga proforskega
zboru. Filozofska fakulteta zagrebske uni-
verze je že dvakrat radi tega imenovanja
protestirala pri državnom svetu, pa je ta
ustgovoril na motivacijo, da vlada ni ve-
zana na predloge proforskega zboru. —
Istotako se je obrnil rektor univerze na
kralja in druge univerze radi te zadeve.
Dr. Šimrak je bil od proforskega zboru
predlagan za suplenta v vzhodnoteološke
vede. Medtem je bil imenovan za izrednega
profesorja v istem predmetu. Dr. Šimrak
še ni prejel nobenega dekreta in bo po-
stopal tako, da se ne okrne avtonomija
univerze.

ANGLIJA IN RAZOROŽEVANJE.

London, 3. avgusta. Državni podtajnik
admiralitete je v spodnji zbornici izjavil,
da se bo Anglija takoj po rešitvi repa-
racijskega vprašanja pečala s sklicanjem
razorožitvene konference. Ni izključeno,
da se Anglija znova loti zgradbe vojnega
pristanišča v Singapore, ako ostale vele-
sile na nameravani konferenci ne bodo
hotele pristati na razorožitvene predloge.
Anglija v razoroževanju ne more predru-
Anglija v razoroževanju ne more pred-
njačiti.

Važnost londonske konference.

(Od našega pariškega dopisnika.)

Pariz, 29. julija.

Ko so zavezniki sprejeli Dawesov iz-
vedeniški načrt soglasno, je izgledalo, da
se bo vendar že enkrat dalo likvidirati
nesrečno reparacijsko vprašanje in spravi-
tvi Evropo v normalni ekonomski tir. Po
sprejemu izvedeniškega načrta ga je pa
bilo treba izvesti in tu je bilo na žalost
pričakovati, da se znova pokažejo ona
nepremostljiva nasprotja, ki od leta 1919.
sem ovirajo izvršitev verzajske mirovne
pogodbe.

In to se je v resnici pokazalo na lon-
donski konferenci, katere edini namen je,
v praksi izvesti Dawesov načrt. Ona je
zadnji poskus udelestiti mir na podlagi
skupne volje zaveznikov in pritisniti na
Nemčijo, da plača vojno odškodnino, ka-
tero nujno rabijo vsi bivši zavezniki, pred-
vsem pa Francija in Belgija.

Ako se ta prilika zamudi, ne preosta-
ne nič drugega, kot vrsta delnih, samo-
stojnih rešitev tega problema s strani po-
sameznih zaveznikov, ali gotovih skupin
zaveznikov. Francoski listi že govorijo v
slučaju neuspeha londonske konference o
antanti kontinentalnih držav (brez Anglije
in Amerike), da se garantira mir in Nem-
čija prisili k plačanju.

Drugi menijo, naj se pusti Nemčija v
Društvo narodov in naj potem to uredi
zadevo, kot je že uredilo druge, težke ev-
ropske probleme. Vse te rešitve bi pa se-
veda pomenile odgoditev za leto dni, kar
bi le še poslabšalo evropski položaj.

Za g. Poincaréja, ki je brez vsake re-
zerve sprejel Dawesov načrt, ta slednji ni
bil morda spremenitev verzajske pogode-
be, temveč samo navadno sredstvo njene
izvršitve. Dawesov načrt se namreč ne
vmešava v notranjo nemško politiko;
Nemčija je samo obveščena, da mora, če
sprejme ta načrt, ki se zdi zaveznikom
zanje in za njo najugodnejši način uredit-
ve reparacij, najprvo udelestiti gotove
reforme doma. Če bi pa našla Nemčija
sama najboljša sredstva, da izvrši, kar je
podpisala v Verzaju, ji je na prosto dano,
da ne sprejme Dawesovega načrta.

Kakorkoli se je pa zadeva sukala v
zadnjih mesecih, so vsi zavezniki vedno
lojalno stali na temelju verzajske pogode-
be, vedoč, da oni, ki jo načne, zruši vse,
kar se je sezidalo in napravi prvi korak
k mednarodni anarhiji. Zato nahajamo ob
najrazličnejših prilikah in od najrazličnej-
ših državnikov velike in male antante iz-
jave, da stoje na podlagi neokrnjene mi-
rovne pogodbe. Ko bi jo namreč prekršila
prva država, bi Nemčija takoj izjavila, da
de facto in de jure ne obstoja več, da ima
torej proste roke in ji ni treba ničesar iz-
polniti, kar je podpisala.

Za Nemece in za gotove anglo-ameri-
ške kroge, pred vsem za finančni svet, je
pa ravno cilj, ki ga mislijo doseči, uniče-
nje verzajske pogodbe! Ne tako za gosp.
Mac Donalda, ki je dosedaj pri vseh po-
gajanjih in sejah londonske konference
pokazal, da iskreno želi doseči sporazum
s Francijo in vendar že enkrat končati
neznosno stanje razmer.

Sicer pa ima ta idealni in vseskozi
pošteni mož z gotove strani tudi vezane

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

2. avgusta 1924.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 1. avgusta 1924.)

Belgrad 6.40 (6.40), Budimpešta 0.0069
(0.0069), Berlin 1.295 (1.28), Italija 23.30
(23.25), London 23.75 (23.70), Newyork 537
(538), Pariz 28 (27.15), Praga 15.95 (15.90),
Dunaj 0.00757 5 (0.00755).

ZAGREBSKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 1. avgusta 1924.)

Prosti promet: Italija 3.63—3.635 (3.625
do 3.645), London 3.7025 (3.6830—3.7130),
Newyork 83.75—84.25 (83.20—84.20), Pariz
4.30 (4.15—4.25), Praga 2.4875—2.50 (2.463
do 2.493), Dunaj 0.1182—0.1192 (0.1172 do
0.1192), Curih 15.60—15.62 (15.54—15.64).

roke. To je pokazala zadnja velikanska militaristična demonstracija Anglije, ko je največje vojno brodovje sveta paradiralo pred kraljem in udeleženci konference. Vzemimo samo slučaj, kaj bi reklo Franciji neprijazno inozemsko časopisje, če bi se konferenca ne vršila v Londonu, temveč v Parizu in bi predsednik francoske republike obdržal velikansko vojaško parado pred člani konference! Napadov na francoski »militarizem« bi gotovo ne manjkalo.

Londonška konferenca.

USPEH SIGUREN.

London, 2. avgusta. (Izv.) Plenarna seja londonske konference se je zaključila danes ob 13.30. Dosežen je bil sporazum v vseh točkah. Po plenarni seji je izjavil napram posebnemu poročevalcu agencije Havas franc. ministrski predsednik Herriot sledeče: Uspeh konference je popolnoma siguren. Potrpljenje in trud francoske delegacije je bilo poplačano. Obveznosti Nemčije se bodo komercializirale. Vse težave, ki se bodo sedaj pojavile med Nemčijo in zavezniki, se predložijo posebnemu razsodišču. Na ta način se izloči reparacijski problem iz političnega polja. Rešitev bo postala lažja, ker se bo v bodoče postavila na bolj človečansko stališče.

London, 2. avgusta. (Izv.) Danes je bilo v plenarni seji sprejeto soglasno poročilo 3. komiteja, na podlagi katerega je sporazum zagotovljen.

London, 2. avgusta. (Izv.) Glede sestave razsodišča je bil dosežen sporazum in sicer sledeč: en član je iz reparacijske komisije, enega člana delegira nemška vlada, tretji član pa se nominira sporazumno z obema prvima članoma oz. rep. komisije in nemške vlade. Odločitev razsodišča je obligatorna.

London, 2. avgusta. (Izv.) Kakor izve Reuter, se vrši jutri dopoldne sestanek, na katerem se bodo delegati domenili glede besedila vabila nemške vlade na konferenco.

London, 2. avg. (Izv.) Plenarna seja je soglasno sprejela sklepe 1. in 3. komisije, potem tudi francoski predlog glede razsodišča.

Washington, 2. avgusta. (Izv.) Kakor izve »Petit Parisien«, sta obiskala diplomatska zastopnika Francije in Anglije bančno firmo Morgan & Co., in sta se z njo pogajala glede prevzema generalnega zastopstva reparacijske komisije. Vendarle pa o tem še ni nič definitivnega sklenjeno.

Washington, 2. avgusta. (Izv.) V Beli hiši so zadovoljni s sedanjim potekom londonskih pogajanj. Ameriški diplomatski krogi čakajo sedaj samo še poročilo o definitivnih rezultatih konference.

Berlin, 2. avgusta. (Izv.) Kakor izve Wolfvov urad, se je danes pod predsedništvom Eberta vršila seja ministrstva, na kateri so se problemi londonske konference obravnavali in so se dale smernice nemškemu delegatom za slučaj poziva na konferenco.

London, 2. avgusta. (Izv.) Reuter poroča: Angleški premier Ramsay MacDonald je poslal nemškemu poslaniku v Londonu povabilo na konferenco. Delegati Nemčije naj se konference takoj udeležijo.

London, 2. avgusta. (Izv.) Vse konferenčno delo je sedaj popolnoma določeno. Glede železnice se je prepustila odločitvi 7 glavnim delegatom. Poroča se tudi, da se je osnoval nov komite juristov, ki ima

končno veljavno redigirati rezultate konference.

GRŠKO-BOLGARSKI SPOR.

Atene, 1. avg. (Izv.) Kakor poročajo, je grška vlada ukrenila pri bolgarski vladi korake glede preganjanja grških državljanov na bolgarskem ozemlju.

MEZDNI BOJ V ANGLIJI.

St. John, 1. avg. (Izv.) Reuterjev urad poroča, da so delavci papirniške industrije zaradi izprtja poslali vladi brzojavko, v kateri grozijo s požigom in uničenjem tovarne, če se ne ugodijo njihovim zahtevam. Vlada je odposlala tja vojno ladjo.

ZELEZNIŠKA NESREČA NA MAZARSKEM.

Budimpešta, 2. avg. (Izv.) Danes ponoči se je dogodila v bližini postaje Szolnok velika železniška nesreča. Tovorni vlak je trčil s premikalnim vlakom. V tovarnem vlakcu se je nahajala živina. Obe lokomotive sta uničeni, ravno tako tudi več vagonov. Mrtev je delavec, težko ranjenih je več spremljevalcev živine in spremljevalnega osebja, kakor tudi štirje lahko ranjeni. Živino, ki se je nahajala v vlakcu, so morali radi težkih poškodb vso zaklati.

POLOŽAJ NA OGRSKEM.

Budimpešta, 2. avgusta. (Izv.) Pozno ponoči se je vršila seja ministrskega sveta, v kateri je poročal minister Wasfi, da se namerava dovoliti prost uvoz bombaža in bombažnih pletenin. Za pobiranje brezposelnosti se bodo podvzela javna dela, predvsem gradbe. Sicer pa brezposelnost ni tako velika. V tekstilni industriji primanjkuje delavcev. V premogovnikih je obrat normalen. Vendar pa je težko vedeti, kaj bo jeseni. Obenem se pojavlja tudi močnejši interes tujega kapitala za ogrsko industrijo.

Italijanski ministrski svet.

Rim, 2. avgusta. Včeraj se je sešel ministrski svet. Ministrski predsednik Mussolini je poročal o poteku londonske konference, notranji minister Federzoni o notranjem položaju. Po kratki debati so pooblastili notranjega in justičnega ministra, da izdelata zakonski načrt o dnevnem tisku. Nato so razpravljali o novi milični uredbi. Člen 1. uredbe določa, da tvori prostovoljna milica za narodno varnost del oboroženih državljanov. Njeni pripadniki prispejajo zvestobo kralju in so podrejeni istim disciplinarnim kazenskim odredbam kakor kralj. vojska. Člen 2. govori o organizaciji milice, ki bo imela poleg generalnega poveljstva 12 pasovnih poveljstev, 3 poveljstva avtonomne legijske skupine in 95 legijskih komand. Vsaka legija bo imela 3—5 kohort, vsaka kohorta 3 stotnije. — Milica bo imela svojo lastno hierarhijo. — Višji poveljniki služijo stalno, ostali častniki in moštvo prostovoljno. — Milica bo na razpolago ministrskemu predsedniku za notranjo službo in službo v kolonijah. Drugače je njena naloga predvojaška izobrazba moštva. Milica bo podrejena neposredno vojnemu ministru in vojaškemu oblastem. Vsi stroški za milico se pokrivajo iz proračuna ministrskega predsedstva. — V dodatku se odredba peča s prevedbo sedanjega častništva na nove čine in določa, da se more posameznim častnikom izjemoma dovoliti njihov sedanji čin. Odredba, ki jo je ministrski svet odobril, se predloži parlamentu.

Ministrski svet je dalje sklenil potrebno glede izročitve Jube po Angležih. Juba se bo poslej imenovala Oltre Giuba.

Primorska v sužnosti.

Ako prestopiš državno mejo pri Raketu ali Boh. Bistrici, se ti zdi, da se nahajaš že najmanj v Kalabriji, ne pa v Postojni ali Podbrdu. Imena postaj do nje popolnoma italijanska, napisli vsi italijanski, govorica uslužbencev italijanska, uniforme italijanske... Karabinjerji korakajo v svojih čudnih uniformah po peronu in te gledajo nekam prezirljivo kot vsiljivega tujca. Ako bi ne vedel, da sta ta dva kraja slovenska, bi mislil in bi bil prepričan, da so imeli Italijani prav, da so reklamirali vse ozemlje do današnje meje zase. In to mnenje hočejo ravno na obmejnih postajah vsiliti vsakemu tujcu. Spominjam se, da sem moral enkrat zelo prepričevalno govoriti nekemu romunskemu akademiku, da sem ga prepričal, da je vse ozemlje od Trsta do Postojne slovensko in da žive v Trstu samem velike slovenske manjšine.

Tak italijanski videz kažejo pa tudi skoro vse slovenske občine. Uradovanje je na županstvih italijansko, pečati deloma slovenski, deloma italijanski. Napis najprej italijanski in šele pod temi sme biti slovenski napis. Šole s slovenskim učnim jezikom izginjajo na korist italijanščine. Upajmo pa, da bo domača vzgoja staršev vzgojila iz otrok navzlic temu narodno zavedno mladino. Otroci morajo sicer v šoli pozdravljati »romanamente« laško trobojnico, a srce njihovo je še vedno materno — slovensko. Ko zapusti mučilnico, začne govoriti jezik, ki ga je mati naučila in zapoje navdušeno narodno pesem.

Seveda je prvi pogoj, da ostane naše ljudstvo narodno zavedno, trdno gospodarstvo. Celo naše narodno vprašanje je gospodarsko. Ako bo ljudstvo gospodarsko močno, bo tudi lahko kljubovalo vsem nakanam Italije. Ako pa začne gospodarsko propadati, potem se začne naš življenjski skoraj gotovo krčiti.

Fašizem črpa svojo moč med našim ljudstvom samo iz gospodarskih razlogov. Učiteljstvo se je zapisalo med fašiste samo iz strahu pred izgubo službe. Nekateri izmed teh pa niso ostali samo tihi člani, ampak so začeli delovati tudi aktivno s tem, da silijo ljudstvo, predvsem obrtnike, k pristopu v fašizem. Ako bi silili v komunistično, republikansko ali v kako drugo stranko, bi to še razumel, ne morem pa razumeti, kako morejo siliti domači sinovi ljudstva, ki ne zna niti besede italijansko, k pristopu v italijansko nacionalistično stranko. Poleg učiteljstva je prijavilo precej obrtnikov svoj pristop iz strahu pred izgubo koncesij. In tiste častne izjeme morajo dnevno od strani domačih fašistov-Slovencev prenašati vsakovrstne šikane, zato da ne izgine pregovor, da so poturice hujši od Turčin.

Le med kmetstvom ljudstvom je malo izdajalcev, in ako je med njim kak izdajalec, je postal samo vsled raznih obljub, da se mu edino na ta način izplača vojna odškodnina. Grös kmetkega ljudstva pa čuti narodno in ostane tak tako dolgo, dokler bo gospodarsko močan in na svoji zemlji sam svoj gospod. A kdo ve, kako dolgo bo to trajalo. V svojem znanem konservativizmu se ljudstvo sicer drži starih šeg in navad, a vse to ne bo pomagalo, ako ne najde trga za svoje produkte. Edini trg, kjer bi lahko prodajalo svoje zgodnje sadeže je bližnja Jugoslavija ali pa severne države, ki so pa vse obdane s kitajskim zidom carine.

Poleg tega so pa še davki, ki so se začeli v zadnjem času izterjevati. In sicer so začeli izterjevati tudi zaostale davke, tako da je kmet v srečnem položaju, da

mora plačati davke od leta 1916 naprej, medtem ko noče država ničesar slišati o vojni odškodnini.

Posebnost italijanskega davčnega sistema pa obstoji v tem, da imajo davke v zakupu privatniki, ki terjajo davke tako, da jim ostane od izterjanih davščin še velik dobiček. Zakup davkov pa imajo sami laški priseljenci. Slovenska županska zveza je hotela sicer v svojem področju vzeti v zakup davke, a laškim mogotcem ni nudila dovoljne garancije, da bi izžemala ljudstvo. Mogotci so imeli pa še drug namen. Za izterjavanje davkov itd. so potrebni posebni organi. Ako bi imela zakup županska zveza, bi zato skoro gotovo postavila svoje ljudi, ker ga imajo pa priseljenci, so tako prišli v deželo novi raznarodovalci pod imeni takozvanih »dajarjev«.

Davki se pa nanašajo na vse; plačevati je treba celo takozvani družinski davek in davek na vino, ki ga kmet od svojega pridelka spi. Omenjam naj samo, da mora nekje kmet s srednje velikim posestvom plačati vsaka 2 meseca do 170 lir davščin.

Medtem ko sili država ljudstvo k plačevanju raznih davščin — ne samo materialnih, ampak tudi krvnih, saj potrdijo vsakega mladeniča v vojaka — noče sama ničesar slišati o povrnitvi vojne odškodnine. Poslala je sicer že na deželo nebroj komisij, popisala je veliko pol papirja, a vse je ostalo samo pri tem. Ker se država ne gane, so začele dajati banke neke predumje za popravilo in zidavo hiš, a te plačujejo samo 1/2 cenjenega zneska in se vknjižijo na posestvo. Namesto povračila odškodnine, vknjižba na posestvo. Vladi pa to ne zadostuje in je izdala v zadnjem času že objavljen razlastitveni odlok, ki napravlja naše ljudstvo popolnoma brezpravno rajo.

Iz vsega navedenega sledi, da hoče italijanska vlada naše ljudstvo gospodarsko uničiti in mu zadati s tem tudi narodno smrt.

Tudi visokih davkov in pomanjkanja trga za svoje produkte je ljudstvo obubožalo. K temu se je pridružila pa še brezposelnost, ki ima za posledico izseljevanje. Tok izseljevanja pa se ni usmeril v bližnjo Jugoslavijo, ampak v Ameriko, Egipt in v zadnjem času v Francijo. In zato se ne bomo smeli čuditi, ako bo kazalo prihodnje ljudsko štetje nazadovanje našega življa na Primorskem. Z izseljevanjem pa ne pade samo število ljudstva, ampak se tudi lahko zgodi, da postane v tujini naša narodna mladina, moralno propadla, slabotna in da prinese na starost domov iz rudnikov kal boleznih in smrti...

Zalostne perspektive se nam kažejo za bodočnost, ako ne usmerimo vsega našega delovanja proti Primorski. Pri tem delu nas ne smejo motiti ne strankarski, ne osebni interesi, ampak samo interes trpečega, zaslužnjega brata. Delajmo vztrajno in smotreno, pustimo kričanje in vpitje za narod, le delo bo rešilo brate iz sužnosti.

Zato se oklenimo vsi naših narodno-obrambnih društev, podpirajmo jih moralno in materialno, ako hočemo, da vzklije tam ob sinji Adriji spet bujno narodno življenje kot je še nedavno ktilo.

~~~~~

DANES ORLOVSKA PRIREDITEV

V D. M. V POLJU!

~~~~~

Georges:

Ogiasi ali inserati.

— Najzabavnejši del skoraj vsakega dnevnika je inseratni del, in sicer ne samo za čitatelja nego tudi za upravo, ki ga poleg naročnikov prišteva med prve stebre lista.

Tako mi je pripovedoval Munla Bekir, ki zadnje čase menda res nič drugega ne čita nego oglase in podobne stvari. Ko sem mu ugovarjal, da ne najdem nič zabavnega na tem, če čitam, kako kak trgovec ali obrtnik ponuja svojo robo, ali kje je kdo umrl ali se poročil itd., mi je odgovoril, da je treba oglase znati čitati in da niso samo trgovski in obrtniški, poročni in mrtvaški oglasi, temveč tudi drugi. Rekel je:

— Res je, da so nekaj inserirali samo ljudje, ko so kaj prodajali ali kupovali itd., toda danes inserira v časnike vsak in vse. Zato imajo listi inserate tudi postavljene po skupinah, ki ima pri malih oglaših vsaka svoj naslov. Tako n. pr.: Službe, Proda se, Kupi se, Nepremičnine, Stanovanja, Lokali, Kapital, Ženitve, Dopisovanje, Izgubljeno in naprej. — Pri nekaterih oglaših te spravi lahko v dobro voljo že samo jezik s svojimi napakami. Večkrat pa je zraven še kaka prav prikupna tiskovna napaka. Tako je neki list prinesel parte o smrti nekega prav bogatega ljubljanskega svetovljana, toda vrag je hotel,

da je stavec pristavil vrh besedila: Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem itd. mesto križa »Zahvalov«. Ali ni to zabavno? Seveda bi bilo še zabavnejše, če bi tudi v besedilu stalo mesto »žalostno vest« »veselo vest«.

— Iz inseratov vidiš vse, samo znati jih je treba čitati. V njih se odkriva vsa človeška ničmurnost, hinavščina, baharija, ordinarnost itd. Pri tem mislim seveda v prvi vrsti na male oglase in na »odprta pisma« in »poslana«, ki spadajo po mojem prav za prav tudi sem.

— Iz sestava oglasa, s katerim gospodar išče kakega uslužbenca, vidiš takoj, ali je gospodar kaj pridra ali ne. Splošno pa velja pravilo, da trgovci, obrtniki in manjši industrijalci, ki z oglašitvijo iščejo ljudi za važnejša mesta, niso dobri šefi, zlasti ne, če zahtevajo zmožnosti, ki jih po prečen človek še imeti ne more, zlasti popolnih ne. Isto pravilo velja mutatis mutandis tudi za ljudi, ki službe iščejo in pravijo, da znajo bog ve kaj vse, kadar pa pridejo na delo, vidiš šef, da bi bil takega uslužbenca kupil tudi lahko na vinskem semnju.

»Oprostite, omenim jaz, meni se zdi, da ubajaš preveč na psihološko plat.«

— Saj ravno s te plati so oglašitve zanimivejši in zabavni — mi odvrne Munla Bekir, toda s tem te ne bom moral.

— Poglej na primer ta-le oglas: »Mlad lesni uradnik z drvarsko izobrazbo, vo-

jaščine prost, išče mesta za takoj ali pozneje.« Ali ne priporoča tega uradnika vsakomu že samo »drvarska« izobrazba? Pri nas je sicer prav mnogo, zlasti mladih ljudi, ki imajo ne samo drvarsko izobrazbo, temveč tudi tako oliko, a se ne upajo tega tako javno priznati, dasi oboje prav radi kažejo zlasti v ponočnih urah, kadar jih je več skupaj, je bolj tema in če se ni treba bati očesa postave in podaljšane roke pravice. Zatorej je ta odkritost vse hvale vredna.

— Dalje: »Prodajam: ročni voz, škornje, brus, polico, stojalo za razglednice in otroško posteljo.« Ali se ne vprašaš brž, kakšne vrste trgovec je ta, ki vse to prodaja, ali kakšen obrtnik je, ki je vse to potreboval, in kaj bo potem počel, ko bo vse to prodal? Jaz mislim, da bi bilo vendar škoda, vse prodati. Vsaj brus in stojalo za razglednice naj bi mož obdržal: čez sedem let vse prav pride.

— Jako radoveden postaneš tudi, kakšna je neki gospodinja, ki oddaja »lepo z razgledom na ulico opravljeno sobo«.

— Po vojni je v naših dnevnikih tudi mnogo oglasov pod naslovi: Zenitne ponudbe, Dopisovanje, Znanja želi itd., toda o teh se bova morda pozneje kdaj pogovorila.

— Nad vse zanimivi in zabavni so »preklici«, »opozorji«, »opozorila«, »odprta pisma« in »poslana«.

— Teh stvari se poslužujejo najraje

ljudje, ki so na svoji takozvani časti jako občutljivi, ki mislijo, da se vsaka beseda njih tiče in da jih ves svet pozna ter so za vsako stvar pred sodiščem. Kadar pa sami sebe v »preklicih«, »poslanjih« itd. z blatom obmetavajo in urbi et orbi označujejo stvari, ki jih je prej vedelo komaj deset ljudi, jih pa seveda ni nič sram in njihova čast ni prav nič prizadeta.

— Tako je neki mož, ki mu je menda žena od doma ušla (o, srečen zakonski par!) po časnikih oglašil, da se mu je žena izgubila in da naj jo pošten najditelj kar obdrži. Seveda se je podpisal s polnim imenom in si je mislil: ali sem ji dal! A ni se dolgo veselil. Za nekaj dni je že dala žena v list »opozorilo«: »opozarjam vsakogar, ki bi od mojega moža kaj kupoval, naj bo previden, kajti stvari so moje, ker on nič nima.« — Seveda tudi s podpisom in enakim satanskim veseljem.

— Ugled familije tudi povzdigujejo oglašitve: »Opozarjam vsakogar, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravila moja žena ali napravil moj sin, moj mož ali kdor že bodi.«

— O »tihih« zakonskih sreči izpričuje tale inserat: »Preklicujem in obžalujem, da sem svojo ženo ... v tem listu z dne ... javno razžalil.«

— Da se bo svet podrli ali pa kaj podobnega je mislil tisti, ki je škofu v odprtem pismu naznanil, da izstopa iz katoliške cerkve in vstopa v to in to.

Politične vesti.

✚ Vse zamen. Žerjav dela obupne poizkuse, kako bi se popravil od strahovitega udarca, ki je zadela njega in njegovo kliko po strmoglavljenju Pašiča. Na komando izvestne delniške družbe sta »Jutro« in »Narode«, ki pripadata istim akcionarjem, začela pisati uvodnike o nujni potrebi »napredne koncentracije«, češ da nova vlada pripravlja »preganjanje« vseh naprednih elementov, ki se morajo zato »krepko združiti proti klerikalni hidri«. Toda Žerjav dobiva na ta poziv košarico za košarico. Samostojna kmetska stranka pravi, da gre rajši z zlodjem kakor z Žerjavom, ki jo je že nešteto krat prevaril. Narodni socialisti so izjavili, da pade Pašič - Pribečevićeva korupcija je največjim veseljem pozdravljajo, posebno zato, ker se je podrla žerjavokracija v Sloveniji. Organ g. dr. Ravniharja, »Narodni dnevnik«, je za pozitivno sodelovanje poštene napredne inteligence pri vzpostavitvi zakonitosti in reda v državi. Zdaj pa je prišel še vodja demokratske inteligence na Stajerskem, g. dr. Vekoslav Kukovec, ki v »Narodnem dnevniku« dne 2. avgusta odklanja Žerjavov klic po brezobzirni koncentrični opoziciji naprednjakov proti novi vladi in izjavlja, da je za »pozitivno sodelovanje na izgradbi države, dvignjenju gospodarstva in izčiščenju uprave«. In tako je Žerjav ostal sam, čisto sam... »Ritter ohne Schwert, Reiter ohne Pferd, Manner ohne Wagen — so hat sie Gott geschlagen...«

✚ Strašen atentat namerava izvršiti nova vlada, kakor poroča »Jutro«. Odstaviti hoče namreč od Jelenca imenovane šolske nadzornike. Ta »atentat« pa ni tako hud, čeprav ga »Jutro« primerja s »prekim sodom«. Nadzorništvo zaenkrat še ni posebno kategorizirano mesto, ampak zgolj funkcija, od katere vlada nositelj lahko po lastni uvidevnosti razreši, ne da bi se mu s tem prizadajala kakšna krivica. Sicer pa so novi nadzorniki bili imenovani zaenkrat samo provizorično, dokler si stečejo posebno strokovno kvalifikacijo, ki jo predpisuje načrt novega šolskega zakona. Kajti zazdaj imajo ti gospodje samo kvalifikacijo pri Žerjavu, da so namreč dobri orjunski agitatorji. Ker pa ta novi vladi nikakor ne zadostuje, jim bo prihranila vznemirjenje, združeno s prevzetjem od Žerjava namenjenega jim delokroga in si izbrala druge, strokovno bolj kvalificirane moči, nje same pa pustila mirno učiteljevatni dalje kakor so doslej. Kajti novi prosvetni minister rabi šolske nadzornike, ne pa Žerjavovih, ki jih ne plačuje.

✚ »Koncesije«. Naš malomeščanski liberalizem je tako prožen nestrpnosti, da z vso doslednostjo loči politiko od etike in morale. To se pravi: moralni pojem, čegar »elastičnost« smo v liberalnem tisku lahko opazovali baš ob nenadnem preokretu, je bil degradiran na čisto navadno frazo. Le tako je razumljivo, da gobezda starina »Narode« o nek »koncesijah«, ki da so podlaga nove vlade. Ne zdi se nam vredno, razpravljati o vsebini večerajšnjega uvodnika, ki ga je »Slov. narod« posvetil Davidovičevi vladi. Naravnost nesramna in novo demokracijo zasmehujoča pa je sledeča trditev: »Nova vlada je vsaj teoretično levičarska po vzorcu novejših parlamentarnih kombinacij v nekaterih drugih evropskih državah. Če hoče torej (nova vlada namreč; op. ur.) bazirati svojo politiko na takozvani (2) ljudski volji, mora dati obsežne gospodarske in socialne koncesije širšim plastem naroda. To pomeni neizbežni konflikt z obstoječim

— A človek bi mislil, da so taki megalomani brez glave samo pri na pol izobraženih ljudeh. Ne! Tudi pri takih, ki se in jih — in še kako — štejejo (s kakšno upravičenostjo, je seveda drugo in prav veliko vprašanje).

— Tako sem čital zadnjič »Poslano«, kjer neki visok gospod bridko toži, da so ga neki gospodje takorekoč čez zobe vlekli. Stvar je popolnoma zasebna in ve o njej prav gotovo manj ljudi, kakor je čitateljev dotičnega lista, v katerem je »Poslano« izšlo. Toda to je za gospodovo slavo in čast premalo. Zato prosi v tem »Poslanem« svoje prijatelje (!) in neprijatelje, »naj spoštujejo veličino njegove tragedije in naj ne segajo v njo s posvetnimi (!) besedami ali celo z blatnimi (!) rokami.

— Ta gospod prav gotovo pozna dotičnike, ki so mu »povzročili neizmerno gorja«, in bi bil prav lahko vsem pisal, kaj mu ni prav in kaj želi od njih. Toda gospod je hotel vsemu radovednemu svetu, tudi izven države, iztrobiti take in take, popolnoma zasebne zadeve in je prepričan, da je s svojim »Poslanim«, ki ga je priobčil v precej, tudi izven države razširjenem dnevniku, segel v svojo tragedijo s pobožnimi besedami in celo z naziljenimi rokami.

— Jaz sicer ne vem, kakšna je ta tragedija, mislim pa, da jo je treba vzeti v dobesednem pomenu grške besede.

družabnim redom, ker če hoče vlada na eni strani dati, mora na drugi vzeti. Izdatno zboljšanje današnjega gnetnega položaja nižjih in srednjih slojev, ugoditev vsem materijelnim zahtevam ročnega in duševnega proletarijata je nemogoča brez pritiska na industrijske in trgovske kroge. Trgovski, industrijski in drugi pridobitni krogi so danes v tako kritičnem položaju, da bi pomenil vsak večji pritisk na njihovo gospodarstvo korak nazaj v splošni kaos, ki je izpodkopaval temelje našega narodnega gospodarstva prva povojna leta. Tako torej! »Slov. narod« priznava v svoji špiarski senilnosti, da je nova vlada levičarska. Kakor da ne bi bilo logično in razumljivo, da se zamenja reakcionarni in ultrakonservativni ter vsled tega protisocialni P. P. - režim z ljudmi, ki pojmujejo socialne naloge države vse drugače kot žlobudrski uvodničar »liberalnega« lista! Vladno težnjo po ustanovitvi socialnega in ekonomskega ravnovesja imenuje »Narode« — »koncesije«!... In uradništvu ter državnim nastavljenecem se po logiki »naroda« sploh ne bi smelo olajšati bedno materialno stanje! Seveda, o »pristisku« na industrijo in trgovino govore sedaj tisti, ki so ju z brezglavo administracijo in birokratizmom uničevali v zadnjih letih. Nova vlada je naša prazne blagaine, toda njen kredit v deželah novih, »Slov. narode« i teoretično neznanih demokracij je pa tolik, da se bo zamoglo »koncedirati« onim srednjim in nižjim slojem, ki jih je bivši režim pustil stradati iz partizanskih ozirov. Ne bo treba »pristiskovati« na naše narodno gospodarstvo tako kakor si zamišlja »Slov. narod«; tega pritiska je bilo itak dovolj. Na levo usmerjeni vladi očitati socialne težnje: to neumnost je mogel zgrešiti samo »Slov. narod«!

✚ Napredna lekcija mladini. V svojem uvodniku 3. avgusta žigoca »Narodni dnevnik« pisanje mladine v »Jutru«, ki so prej pisali, da je vlada nacionalnega bloka izključena, zdaj pa pišejo, da je njen konec pred durmi. Eno kakor drugo, pravi »Narodni dnevnik«, je »sistematično varanje javnosti, ki ga goji mladinsko časopisje in iz tega vzroka kliče mo napredni javnosti, da ne računa na skorajšnjo izpremembo vlade, da se ne zanaša na vladno pomoč, temveč da se zaneša samo na svoje lastne sile in da gre na delo!« — Kajti vsak naprednjak, ki ima še kaj soli v glavi in ni od onemogle jeze pobesnel kakor Žerjav, »mora uvideti vsaj to, da se zavoljo mladine sedanja vlada ne bo hotela osmešiti in če je napela vse sile in se sporazumela, da je prišla do vlade, potem bo napela tudi vse sile in se še bolj sporazumela, da se obvaruje blamaže, da je bila samo štirinajst dni na vladit!« — Končno pa daje »Narodni dnevnik« žerjavu - mladini še sledečo krepko moralno zaščito: »To silno jokanje po izgubljeni vladi mora narediti na javnost vtis, kakor da bi imeli gotovi ljudje vzrok, da ne tožijo samo po vladni moči kot taki, temveč tudi po gotovih dobrotah, ki so morale silno bogato padati z vladne mize.« — N. D. obsoja tudi »Jutrovec« grožnje z maščevanjem, ki dokazujejo, kakšne nemoralne pojme imajo mladini o politiki. — Tako je Žerjav tudi v naprednem taboru temeljito odigral.

✚ Dr. Perić — »komunist«! Zagrebška »Riječ«, znani ladjbuzar Svetozarja Pribečevića, omenja v poročilu o spremembi na ljubljanskem magistratu, da je bil za gerenta postavljen »komunist g. dr. Perić«. Izvrstne »informacije« daje jutrovska klika zagrebški tetki! V obrekovanju so res mojstri!

Beleške.

Slaba vest. Nova vlada ni izvršila še nobene osebne izpremembe na upravnih mestih, pa »Jutro« že vpije, kakor da bi ga kdo na meh drl. Nobenemu naprednjaku se še ni skrivil las, slovensko demokratsko časopisje pa už kriči o »prekem sodu«, ki da čaka Žerjavove eksponente. Strašno veliki morajo biti grehi teh gospodov, da se tako histerično branijo, grozijo in vsajajo. Baltiču se ni še prav nič zgodilo, pa ga »Jutro« dan na dan zagovarja, kakšen izvrsten upravni uradnik da je. Če ima Baltič mirno vest, naj mirno čaka, pa naj si ne naroča že vnaprej zagovorov v »Jutru«, ki ga le še bolj kompromitujejo. Žerjavovci so se navadili komandirati, pa jim zdaj kar ne gre v glavo, da so postavljeni na hladno. Zato mislijo, da nas bodo z grožnjami na papirju uplašili in in svoje miljenice rešili. Toda Žerjav ni nič opravil, ko je imel moč v rokah, še menj bo zdaj, ko je telebenjen v brezno, kjer onemoglo škripa z zobmi. On še Oblaka ni mogel rešiti, da ga ne bi sodišče obsodilo v težko ječo, kamor spadajo pravzaprav oni, ki so orjunška tolavajstva naročili. Že samo ta razprava, o kateri »Jutro« in »Narode« molčita kakor riba, dokazuje, kakšni javni zločini so se mogli v Ljubljani goditi, ko je sedel na Bleiweisovi cesti »najizvrstnejši upravni uradnik Jugoslavije«. Ko pride enkrat na vrsto še zverinski umor Fakina, požig delavskega doma, demoliranje stanovanj, mučenje Juva-

na in podnartska razbojstva, bo slika javne varnosti in reda pod Baltičem še bolj popalna. Zato ni čudno, če »najizvrstnejši upravni uradnik v Evropi« nemirno spi in si daje po Žerjavu v »Jutru« sam pohvalna izpričevala, ki naj ga obvarujejo padea. Ker pa to sredstvo ni zadostno, hočejo gospodje novo vlado še ustrašiti z »jugoslavensko omladino«, ki da hrani svoje moči za »maščevanje«. Ko pa bo prišel policaj in te junake dobro pretipal po orožnem listu in orožju ter legitimaciji, bodo čisto skesani. Kajti subvencije iz Belgrada so prenehale, sodnija zopet posluje in Žerjava se ne boji več niti piccolo v »Zvezdic«. Zadnja manifestacija, ki jo Orjuna lahko še priredi, je žalni obhod po Bleiweisovi cesti z lampijoni, v črtno zaviti, kadar bo odšel njen visoki protektor Baltič, ako bo seveda Žerjav plačal. To pa bo, ker je še pred kratkim v neki banki dvignil večjo vsoto, kakor slišimo.

Kaj pa to pomeni? V »Narodnem dnevniku« beremo sledečo notico: »Novinarski krogi zahtevajo povodom vesti, da je bil najden v finančnem in zunanjem ministru zapisnik novinarjev, ki so prejemali od prejšnje vlade denar, da se isti objavi.« — Tudi mi smo radovedni na to listo.

Sladko ime, sladka jed

Mirim čokolada Donisi.

Drobiž iz Novega mesta. Novomeška »inteligence« žerjavovega kova se nikakor ne more vziveti v dejstvo, da imamo vlado zakona in poštenosti. Povešenih glav prokiinja Korošca in ničesar ne želi bolj kot da se povrne režim korupcije in nasilja, pod katerim so se šutili varne in srečne. Ker vedo, da Pribečević-Žerjavova klika nikdar ne bo več vihtela biča po mirnih in poštenih državljanih, zabavljajo prav po otročje čez vladno večino. Da bi vzemirjali prebivalstvo, predvsem uradništvo, trosijo laži, da je dr. Korošec prepovedal izplačati uradnikom razlike v plači, ki jim pripadajo. Iz tega se vidi, da naša napol-škriracija nima možganov v redu, odkar nima zaslombe v režimu. No, tudi na to se jim bo treba privaditi, kakor si bo moral izbiti Orjune Gorupič iz Kandije iz glave misel, da bo novomeška Orjuna zaplenila in

Dnevne novice.

— Promocija. G. Anton Levec iz Zg. Tuhinja je bil 31. julija 1924 na zagrebškem vseučilišču promoviran za doktorja vsega zdravilstva.

— Orlovski prireditvi v Kamniku dne 3. t. m. je dovoljena loterija takse prosta. Tudi Udruženju invalidov na Bledu je dovoljena.

— Redek jubilej. Vpok. nadučitelj gosp. Martin Breznik slavi 4. t. m. 55 letni jubilej mature na ljubljanskem učiteljišču. Ob tej svečani priliki mu njegovi tovariši-člani »Društva vpok. učiteljstva« iskreno čestitajo, zahvaljujoč ga za vso požrtvovalnost napram kolegom, kakor tudi za vse zasluge, ki si jih je stekel kot tajnik omenjenega društva. Na mnoga leta! Slava mu!

— Velike priprave za evharistični kongres v Osijeku. Za osješki evharistični kongres je doslej prijavljenih nad 30.000 udeležencev, ki se pripeljejo v Osijek večinoma s posebnimi vlaki pod vodstvom svojih duhovnih pastirjev. Na kongres pride tudi vseh 18 jugoslovenskih škofov z nuncijem Pelegrinetti-jem na čelu. Po kongresu se vrši v Djakovu škofovska konferenca ter bodo vsi škofje gostje škofa Akšamovića. — Osješki evharistični kongres se vrši 16. in 18. t. m.

— Okrajno glavarstvo v Kočevju prosimo, da na pisarnah tukajšnjih resorov označi na vidnem mestu uradne ure, da se bodo vedele stranke v prihodnje ravnati in da ne bodo prihajale zastoj po poslih v Kočevje, kakor se to doslej dogaja. Da to ni brez stroškov se samo ob sebi razume. — Eden v imenu več prizadetih.

— Odmevi zagrebških demonstracij. V stvari zagrebških izgrede, ko so demonstranti povodom Zovkovega pogreba pobili šipe v Narodni kavarni na Jelatičevem trgu, je notranji minister odredil preiskavo proti varnostnim organom, ki so tedaj vršili službo. Prot organom, katerim bi se dokazala malomarnost v izvrševanju službenih dolžnosti, se uvede disciplinarno postopanje. Zaradi izgrede so zaprli znanega razgrajča Antona Horvata.

— Nesreča na Romanji planini pri Sarajevu. V noči od 26. na 27. julija so se peljali z avtom sarajevski lovci, med temi g. Dolenc, uradnik Ljubljanske kreditne banke, in tvorničar kisa Stockhammer, na lov v planino Romanjo pri Sarajevu. Zaustavili so se pri krčmarju Obadjašu v Romanji, kjer so, dobro razpoloženi, nameravali počakati zoro. Ker je posoda z rezervnim bencinom spuščala, so hoteli bencin izliti v rezervar avta. Pri tem so postopali tako nespretno, da je svetiljka z gorečo svečo padla v rezervar avta, ki je eksplodiral in v momentu zapalil avto in krčmo. Oboje je zgorelo do tal. Škoda znaša 300.000 Din. Krčmar-musliman, ki ni bil za-

razbila Krajčovo tiskarno, nato pa vse, ki so še toliko pametni, da ne hvalijo orjunccev, da la zapreti. — Sodnemu oficijalu Košaku, ki si je nabral za sestavo kandidatne liste JDS za šmihel-stopiške občinske volitve nevenljivih zaslug in je sploh v hujškanju zoper »klerikalce« neumoren, se je zahotelo igrati preroka. On in samo on namreč ve, da se bo vzdržala sedanja vlada le 48 ur. O da bi prisuknjenege Naceta vsaj po preteku teh 48 ur srečala pamet. — Tako je pri nas. Drugi del »inteligence« prenaša srčno bol zadnjih dni boguvdano, kvečjemu še kak poštar izlije svojo jezico nad ata »Narodom«, da ga strga, ker ga je toliko časa vlekel za nos. — Drugo pa res ni nič novega. No, to je še treba povedati, da naš župan reprezentira občino pri raznih sokolskih sprejemih, ne da bi ga v to kdo pooblastil, da razobeša na rotovžu zastavo privatnim društvom, to se pravi, samo Sokolu in Orjuni in da se namerava vpisati »nadzornik« Matko v Slomškovo zvezo. — In končno, da ne pozabimo: novomeška Orjuna bo te dni naznanila s posebnimi plakati, da posluje odslej samo še v hlevu na Grmu. Taksu je že ravidna v občinski pisarni v Kandiji.

Vojnik. Orlovski prireditvi se sedaj ne da miru raznim naprednjakom v Vojniku. Ker nimajo druge stvari, so se sedaj spravili na osebnosti. Ker se je enemu telovadcu malo ponesrečilo na drogu, lažejo, da je bila cela telovadba za nič. S tem so si sami sebi dali lepo spričevalo, kaj in koliko pojma imajo o telovadbi. Ako bi mogli Sokoli le polovico toliko pokazati, bi se to vedelo deset let še naprej. Tako jih pa bode v oči napredek orlovške organizacije bodisi v telovadbi bodisi na organizatoričnem polju. Za nas je stvar končana. Resnica je, da je cela prireditev izpadla dobro in naj nasprotniki še tako lažejo in tajijo. Dopisniku v »Jutru« ne bomo več odgovarjali, ker je pod našo častjo, da bi debatirali s takim nevednežem o celi prireditvi, četudi je dotični doktorskega ali učiteljskega stanu.

Vrhnik. Nekateri naši »državotvorci« kar ne morejo vziveti v novo nastali položaj. V onemogli jezi psujejo in delajo nasilje našim somišljenikom. Prirejajo izzivalne pohode in grozijo, da bodo gazili klerikalno kri do kolen. Zatorej vprašamo v to poklicane organe: kaj je li znano to početje? In kaj mislijo vkreniti, da se vpostavi varnost, mir in red? Pribijemo pa, da je gnezdo orjunskih izzivačev gostilna »Mantua«.

varovan proti požaru, ima veliko škodo, ker je komaj rešil samo svojo spečo obitelj in potnike, vse drugo je postalo žrtva plamena. — Bližnji kmetje, kateri so pritekli gasit, so hoteli lovce, ki so jih smatrali za hajduke, in mislili, da so nalašč zažgali krčmo, da morejo krasti, kamenjati, samo bližnji gozd in tema sta rešila preplašenim lovcem življenje.

— Zrtve granate. V Gjevgeliji so popravljali štirje delavci neki stroj. Ker so potrebovali en setavni del stroja, so vzeli granato, o kateri so mislili, da je mrtva in so jo odnesli h kovaču Zafiroviću, da jim izkuje iz nje potreben vstavni kos. Ko pa je udaril kovač s težkim kladvom po granati, se je ta s silnimi pokom razletela na kose. Kosi granate so ubili kovača in vse štiri delavce, ki so stali poleg njega.

— Nesreča. Na cesti med Novo in Vošnju vasjo so je prekučnil Ivanu Pepelniku iz Skofjevasi težak voz, naložen z žaganjem. Padel mu je na nogo in mu jo zlomil. Dobil je mož tudi več lažjih poškodb.

— Dr. Seiplovo zdravstveno stanje. Te dni so zdravniki na Dunaju kancelarja dr. Seipla znova preiskali z Röntgenovimi žarki. Ugotovili so, da se je krogla popolnoma zarasla, pljuča so intaktna in delazmožna. Dr. Seipel se izvrstno počuti ter se je zredil.

— Kanadska žetev. Lani so pridelali v Kanadi toliko žita, da sami kar gledajo. »Canadian Pacific Railway« (railway je železnica) poroča nekaj števil. Od 1. septembra, ko se je žetev pričela, pa do 12. decembra, ko so odpravili zadnje žitne ladje, so napolnili 116.232 vagonov. Če bi bili sestavili vse te vagon v en sam vlak, bi bil dolg 1410 kilometrov. Zračna črta od Ljubljane do Trsta znaša 173 km. Ves čas nalaganja je bil promet med važnima žitnima mestoma Winnipeg in Fort William zelo živahen in je odšel vsakih 50 minut en žitni vlak.

— D'Annunzio in Sv. Frančišek Assišk. Malokomu je znano, da je d'Annunzio tretjerednik frančiškanskega reda. Povodom letošnjega jubileja sv. Frančiška Assiškega bo dal napraviti d'Annunzio na čast svetniku na lastne stroške dve kapeli, eno ob Jadranu, eno pa ob Tirenskem morju.

Primorske novice.

p Italijanski šolski vodje na slovenskih šolah. Te dni so bili imenovani šolski vodje za Gradsko ob Soči, Krmin, Kojsko, Miren, Ribemberg, Sv. Lucijo, Postojno in Sempas. Med vsemi je le en Slovenec: nadučitelj Zorn, ki je imenovan za Sempas; razume se ob sebi, da je Zorn narodni odpadnik.

p Zgradba vodnoelektrične centrale za Gorico. Višji svet za javna dela v Rimu je ugodil prošnji goriške občine za zgradbo lastne vodnoelektrične centrale ob Soči.

Navodila za mladinski kongres v Mariboru.

Narodne noše. Mladinska dneva v Mariboru imata tudi namen vrniti našemu ljudstvu priprosto in narodno domačnost. Zato naj pridejo zopet v veljavo slovenske narodne noše, zlasti na Slovenskem Štajerskem, kjer jih je tuja moda malodane izpodrinila. Vabimo vse udeležence in udeležence, posebno še iz bivše Kranjske, da pridejo, bodisi na dekliški dan 9. in 10. avgusta, ali na fantovski dan 23. in 24. avgusta, če le mogoče v narodnih nošah.

Izkaznice za polovično vožnjo, komad po 6 Din, prodajajo v Ljubljani: Prosvečna zveza, Miklošičeva cesta 7, Orlovski podveza, Ljudski dom in prodajalna Katoliškega tiskovnega društva (Ničman), Kopitarjeva ulica. Udeleženci iz ljubljanske škofije morejo naročiti izkaznice tudi naravnost pri pripravljalnem odboru za mladinska dneva v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.—I. V lavantinski škofiji se dobe izkaznice samo pri župnih uradih.

Slavnostna številka »Stražec« za mladinska dneva izide 6. avgusta t. l. Njena vsebina bo zelo aktualna in bo obravnavala v 12 člankih ves program mladinskih dnevoj. Ker bo izšla številka v večji nakladi, jo je mogoče naročiti tudi posebej pri upravnistvu »Stražec«, Maribor, Koroška cesta 5.

Štajerska številka »Socialne misli« v Ljubljani je že izšla. Posamezen izvod se bo prodajal po 6 Din. V Mariboru jo bo mogoče dobiti v kolportajni prodaji ob dekliškem in fantovskem dnevu. Vsebinska je posebej zanimiva in izbrana. Drugi pa naročite to številko pri upravnistvu »Socialne misli«, Jugoslovanska tiskarna.

Kdo se naj udeleži v soboto, kdo v nedeljo. Pri dekliškem dnevu 9. in 10. avgusta, kakor pri fantovskem dnevu 23. in 24. avgusta je namenjen prvi dan, t. j. sobota, resnemu notranjemu delu pri zborovanjih in predavanjih, nedelja pa zunanji manifestaciji. Zato naj pridejo vsakokrat v soboto (9. in 23.) predvsem v Maribor razni odborniki in odbornice katerekoli organizacije in vsi oni, ki si žele in potrebuje pouka v najvažnejših sodobnih vprašanjih. V nedeljo pa naj pridejo v Maribor ljudske množice, da že s svojo udeležbo manifestirajo za naša katoliška načela. Seveda je vsakemu na prosto, da pride že v soboto v Maribor, kar sploh prav prosimo. Za prenočišča si priskrbite pri raznih znanjih in sorodnikih, za drugo pa že poskrbi odbor, sicer pa človek eno noč že prebije, samo da je na mirnem pod streho. Zato prosimo: kdor količaj zmore, naj pride na dekliški ali fantovski dan v Maribor, razne malenkostne zapreke in pomisleki naj ne ovirajo nikogar. Pokažite vso vnetost za dobro stvar, agitirajte za njo!

Udeležence dekliškega dne, ne jemljite zastav seboj, ker jih ne bomo nikjer rabili. Pač pa naj prinesejo zastave in prapore udeleženci fantovega dne, ker nastopimo v javnem sprevodu.

Za prehrano skrbi vsak udeleženec sam, pripravljalni odbor bo v Mariboru naznanil samo gostilne, kjer bo preskrbljena hrana. Zunanji znak mladinskih dnevoj sta ciklamen in bršljan. Okitite se z njima!

Štajerske novice.

Dr. Korošec v Mariboru. Včeraj popoldne se je pripeljal v Maribor dr. Korošec.

Tajništvo SLS v Mariboru je zopet prevzel tajnik Kranjc. V tajnistvu SLS v Celju bo tajnik Kranjc vsak torek dopoldne.

V Jarenini je umrl knezoškofijski sluga Ivan Flajšer. Rajni je bil osební sluga rajnega škofa dr. Napotnika. Bil je v Mariboru zvest volivec SLS. N. v m. p.

Smrt na cesti. Vpokojenega finančnega nadpreglednika Sotoška v Mariboru je zadel na cesti mrtvoud. Ko so mu prihiteli ljudje na pomoč, je bil moč že mrtev.

Zagoneten okostnjak. Pri izkopavanju proda sta našla v Studencih pri Mariboru dva delavca okostje odraslega človeka, ki je ležalo skoro dva metra globoko v prod. Okostnjak je ležal že najmanj 10 let v pesku. Doletnik je bil bržkone žrtev roparskega umora, ker bi ga kot utopljenca voda ne mogla tako globoko zagrebsti.

Pendrek v akciji. Mariborska policija je dobila novo orožje: gumijevé batine, ali kakor jim pravijo Hrvači: pendreke. Mariborski demokrati širijo neumno vest, češ, da je to vpeljala nova vlada. To pa nikakor ne odgovarja resnici. Pendreki so zamisel bivšega režima, samo da jih Pirkmajer ni pustil poprej razdeliti med množico. V Ljubljani so že nekaj časa v rabi. Nekaj »efekt« mora povzročiti vladna sprememba tudi v Mariboru...

Železniška vest. Počezli s 7. avgustom vozita na progi Maribor gl. kol.—Pragersko—Ptuj dnevno redno dva potniška vlaka št. 715 b/812 b in 813 b/722 b. Potniški vlak št. 715 b/812 b odhaja iz Maribora gl. kol. ob 11. uri 30 minut ter prihaja v Ptuj ob 12. uri 46 minut. V obratni smeri pa odhaja vlak št. 813 b/722 b iz Ptuja ob 13. uri 15 minut ter prihaja v Maribor gl. kol. ob 14. uri 23 minut.

Obšinske volitve v mariborskem poljudnem okraju se bodo vršile v nedeljo dne

10. avgusta. Od 170 občin ima okoli 90 občin samo listo SLS. Volitve bodo samo v 60 občinah. JDS si je v celnem okraju upala postaviti lastno listo samo v eni občini, SKS pa v kakih 8, socialisti v 7, a Nemci niti v eni občini. SLS bo dobila nad 80 % vseh občin popolnoma v svoje roke. Trga Sv. Trojica v Slov. Goricah in Studence imata samo listo SLS. V St. Lenartu, centru Slov. goric, bo dobila SLS absolutno večino. Tako se z izdajalci slovenske stvari še nikdar ni pomedlo kot tokrat.

Gospod Spatzek, gostilničar »pri grozduc« v Mariboru izjavlja, da ni kandidat nemške stranke v Mariboru in da mu sploh nihče ni ponudil kandidature.

Na glavni pošti v Mariboru uradnik Naglič ta teden vsiljuje poštним uslužbencem okrožnice Demokratskega kluba. Celo v predalčke jim je vtihotapljal te Zorjavove listine. Poštni uslužbenci odločno odklanjajo Nagličevo vsiljivost.

Dr. Rudolf Ravnik, predsednik radikalne stranke v Mariboru se hudo jezi, ker ga je »Slovenec« razkrinkal kot denuncijanta naše narodnozavedne slovenske duhovščine. Mož je mislil, da se iz Belgrada itak ne bo zvedelo za njegov nesramen govor na seji odbora radikalne stranke v Belgradu. Gospod dr. Ravniku povemu v pomirjenje, da so po njegovem govoru na zboru radikalov radikalni poslanci sami se zgražali nad njegovim govorom. Več odličnih in poštenih radikalnih poslancev je prišlo k našim in so izjavljali: Da more brat-Slovenec brata-Slovenca tako črniti, tega si ne bi mislili. Ako se bo g. dr. Ravnik še naprej usajal in se bo skušal priti, bomo mu postregli s stenogramom njegovega govora. Bolje je, da molči in se uda v usodo. Pečat denuncijantstva pa mu ostane! Najboljše slovenske rodoljube je črnil bratom Srbom. Hvala Bogu, da mu razum Pašiča, Laze Markoviča, Kojiča, Janjiča in drugih korupcionistov nihče ni verjel!

Vlom v stanovanje. V stanovanje dr. Močnika v Celju je vlomila dne 29. julija nedavno odpuščena služkinja Marija Rudolf s ponarejenim ključem, ki si ga je znala preskrbeti še pred odpustom iz službe, in odnesla pleteno košaro, 6 rjuh, dve ženski obleki, dva para nizkih čevljev, črnih in sivih, več ženskega perila, črno boo, zlato žensko uro z verižico, zlato verižico z obeskom in briliantom, rjavo kaseto z dezertnim jedilnim orodjem (6 vilic in nožev), škaflijo s srebrnimi novci po 5 in po 2 K, par zlatih uhanov, več bluz itd. Rudolf je nizke postave, drobna, stara 28 let, pristojna v St. Janž pri Dravogradu, ima eno nogo bolno, da nekliko šepa, brez zgornjih zob, močnih, kostanjavih las. Ker bo ukradene stvari brez dvoma skušala prodati, se svari pred nakupom in prosi, da se izroči varnostnim organom.

Trganje, revmatizem zdravi najbolje Reumatiz, ker naglo in sigurno učinkuje. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu, za Ljubljano in okolico se pa dobiva v lekarni Leustek.

Ljubljanskim volivcem!

Pregledovanje volivnih imenikov je ugotovilo, da je zelo veliko naših volivcev izpuščenih. S tem bi bili oropani volivne pravice, če se pravočasno ne reklamirajo. Čas reklamacij pa je le še do 5. avgusta. Zato bodo volivni imeniki za ljubljansko občinske volitve na razpolago v tajnistvu SLS, Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje v nedeljo od 9.—12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

Ljubljanske novice.

Umrla je gospa Helena Berglez. Pogreb se vrši v ponedeljek 4. avgusta iz hiše Strmi pot 2 ob 4 popoldne. Naj v miru počiva!

V ljubljanski jetnišnici je v preiskovalnem zaporu več oseb, ki so zaprti radi političnih zadev. Med njimi se nahaja delavec Baznik, ki že dolgo bolega na težki želodčni in pljučni bolezni. Radi te svoje bolezni se je zdravil že na graški kliniki ter je tudi ob aretaciji bil v bolnišnem staležu. Kot tak je imel predpisano od zdravnika posebno hrano, sedaj pa je primoran uživati jetniško hrano. Ker tega njegov želodec ne zmore, je že štiri dni brez hrane. — Mi smo mnenja, da je treba bolniku, ki se slučajno nahaja v preiskovalnem zaporu in to celo radi suma golega političnega delikta, vsekakor iti na roko. V tem oziru so storjeni koraki, ki upamo, da ne bodo ostali brez uspeha. Tudi politični jetnik je človek! Posebno pa še, če se nahaja še le v preiskavi!

Poročil se bo danes v frančiškanski cerkvi G. Mavec Fr. z gđ. Elico Borštnerjevo iz Šiške. Čestitamo!

Pojasnilo. G. Ivan Žagar, zasební uradnik na Rakeku, drugače Vodmatčan, nas prosi, da ugotovimo, da on ni identičen z orjuncem Žagarjem, ki je glasom poročila v »Slovenec« dne 3. t. m. s psovskami napadel duhovnika.

Iskreni trg ljubljanski je bil zopet enkrat izredno bogat in jako dobro obiskan tako od meščanov in okolčanov. Med velikimi skladvončami košar in jersbasov najrazličnejše domače zelenjave je bilo na trgu jako mnogo in izredno lepega sadja, jabolč, hrušk, češpelj, paradižnikov, brusnic in drugo sadovje. Bogato je bil založen trg z jako lepo do-

mačo čebulo. Prodajale so jo domačinke po 6 kron kilogram. Dosti je tudi marelic in breskev, ki so letos izredno lepe. Cena grozdju, katerega je tudi že dosti na trgu, je padla na 20 Din kg, brusnice pa so po 20—25 kron liter. — Tudi gob je sedaj vedno več na trgu, toda cene so še vedno precej visoke. Značilno pa je, da prevladujejo letos samo lisičke in jurčki, drugih gob pa skoro ni videti na trgu. Jurčki so po 18—20, lisičke pa po 8—10 kron domača mera. Na domačem trgu je bilo izredno veliko raznih mlečnih izdelkov, jajc, krompirja in drugih pridelkov in veliko kulture. Trg je bil tudi izredno močno obiskan.

Vodnik po Ljubljani izide te dni v samozaložbi državnih uradnikov v Ljubljani z jako bogato vsebino. Knjižica je zelo okusno izdelana in v žepnem formatu ter obsega okrog 200 strani. Ker se je Ljubljana od preobrata sem hipoma razvila in privabi posebno z vsakoletnim velesejemom ogromno število tujcev, je izdaja Vodnika prepotrebna. Knjiga vsebuje razne zelo uporabne podatke specijelno za trgovske kroge in ne bo vsled tega le tuju, temveč v isti meri tudi domačinom dobro došla. Priporočamo jo toplo vsakomur. Cena znaša Din 20.— za komad, preprodajalci dobe 20 % popust.

Taf na stavbišču. Stavbni vodja Albin Tome je javil, da je bilo ukradeno na stavbišču pri neki stavbi na Zrinjskega cesti okrog

20 praznih vreč za cement, 19 m dolga pocinkana vodna cev, vodna pipa in pa 20 kosov strešne opeke. Ta tatvina ni bila izvršena na enkrat, marveč je nosil tat ukradeno blago najmanj cel teden domov ali pa k svojemu prekipcu, s katerim se je gotovo že preje dogovoril.

Policijske ovadbe. Včeraj je bilo vloženih 27 prijav in sicer radi tatvine 2, radi kajlenja nočnega miru 1, radi prestopka cestno policijskega reda 9, radi pasjega kontumaca 5, radi prestopka obrtnega reda 3, radi prevoznikiškega reda 1, radi zgleševalnih predpisov 3, radi nedostojnega vedenja 1, radi poverbe 1 in radi izgreda 1. — Aretacij včeraj ni bilo.

Drago nočevanje. Zašel je dobro razpoložen in vesel mlad uradnik iz okolice ljubljanske v Vodmat, kjer je posetil razne gostilne. Med potje je opešal in naslonil se je v sočno travo tam za vojno bolnico, blizu Dolenjske železnice. Mirno je bilo in lepa noč, svež in dober zrak je uspaval moža v lepe sanje. Zbudil se je šele v jutranjem hladu, zmencal si je oči in kmalu se je zavedel vsaj približno, kje da se nahaja. Ko se je dvignil, je pogrešil listnico, v kateri je imel še 365 Din. Manjkalo mu je tudi siv klobuk in pa očala. Mož je imel ponoči nenaden obisk žeparja, ki je izrabil njegovo globoko spanje in »utrujenost« ter mu odnesel, kar se ga ni držalo.

Prosveča.

Dr. Joža Glonar:

Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino.

V sredi naše zaspane knjigotrške in izdajateljske sezone, ki po starem običaju nastopi, ko se šole zaprejo, in traja vse dotlej, ko se v jeseni zopet odpro, je izšla ena najlepših in najzanimivejših publikacij, kar jih Slovenci imamo, naš »Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino.« Porojen v časih najhujšega pritiska med svetovno vojno v krožku idealno mislečih slovenskih znanstvenikov — njegov oče prof. Kaspret je že mrtev! — je bil takrat redka, če ne naravnost edina slavistična publikacija in je sedaj gojevan z isto idealno poštrevnostjo dossegel svoj četrti letnik. Nekdaj so nam očitali, da je vsa naša književnost sestavljena samo iz molitvenikov in šolskih začetnic, pozneje smo se povzpeli do tega, da smo začeli gojiti tudi leposlovje, danes pa stopa pogumno na dan tudi stroga znanost v slovenskem jeziku in — uspeva. Zato je četrti letnik tega »Časopisa«, ki ga je pravkar vzorno dotiskala »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani, nenavadno razveseljiv pojav.

Človeka razveseli vzorna tipografska oprema, ko vzame ta novi letnik v roke, in zaniče ga njegova postra vsebina, pri kateri je tokrat prispevalo enajst pisateljev. Časopis je v prvi vrsti posvečen obravnavanju predmetov, ki se omenjajo v njegovem naslovu, v kolikor zadevajo slovenstvo in je v tem pogledu nekako »endemičen«. Ta umna omejitev ga je zakoreninila v naši inteligentni javnosti, ki najde v njem pouka o rečeh, osebah in dogodkih, ki so mu povrh znani in o katerih hoče izvedeti še več. Vsekozi znanstvena metoda in široki razgled časopisovih sodrušnikov pa daje drugače krajevno ozko omejenemu predmetu časopisa široki svetovnozgodovinski in kulturni okvir. S tem pridobiva časopis važnost za one inozemce, ki jih zanima izvedeti, kako so se pri nas odsevali razni zgodovinski dogodki. Med inozemci tvorijo največji kontingent časopisovih čitateljev seveda jezikoslovci, ki jih slovenski jezik zaradi svojih starinskih značilnosti zanima in ki jim je potreben pri reševanju splošnofiloloških vprašanj. Pomenljivo je, da sta prva dva letnika časopisa že razprodana in da je bilo med njunimi naročniki nenavadno visoko število oseb iz znanstvenih zavodov v inozemstvu. Oficijelno izhaja časopis kot publikacija seminarja za slovansko filologijo na ljubljanski univerzi; njegovi uredniki so vseučiliški profesorji Fr. Kidrič, R. Nahtigal in Fr. Ramovš.

Na uvodnem mestu prinaša časopis »Paleografske in historične študije k freisinskim spomenikom«, ki jih je napisal dr. Milko Kos. Ob pogledu na ta članek se človek nekako začudi: nad sto let so ti spomeniki že stari, najstarejši spomenik še danes živega slovanskega jezika so — pa se še danes pomagamo z opisom, ki je že tudi kakih sto let star. Stvar pa je umljiva: Nemcev, med katerimi je rokopolis shranjen, ni toliko zanimaj, zaradi njegove dragocenosti ga iz državne biblioteke v Münchenu niso nikamor poslali, izmed Slovanov, ki so ga kdaj imeli v rokah, pa ni bil nobeden tako daleč zainteresiran ali strokovno pripravljen, da bi ga lahko primerno opisal. Prav in lepo je, da je sedaj to nalogo opravil mlad slovenski strokovnjak, saj je bila to v prvi vrsti naloga za Slovence. Prišel je do sklepa, da so glavne latinske in slovenske tekste tega rokopolisa napisale različne roke na Bavarskem v četrtoletju neposredno pred l. 1000 ali pa po njem. V tem oziru kažejo slovenski teksti prav ono podobno pisavo, kakor je bila ta v navadi za latinske.

Širšo slovensko javnost bo zanimala »Borba za individualnost slovenskega knji-

ževnega jezika v letih 1848—1857«, ki jo je opisal dr. Ivan Prijatelj: Pisec opisuje podrobno vse njene faze in kaže, odkod je izviralo pri posameznikih stremenje po tem, da se slovenščina, kot knjižni jezik opusti ali pa vsaj omeji na poljudno književnost: bilo je romantično zanesenjaštvo, ki je nihalo med dvema ekstremoma, med patetičnim navdušenjem in obupano rezignacijo. Pred nami se s svojimi izjavami k temu vprašanju vrstijo Podkorenčan, Macun, Likar, dr. Šuble, Jeran, Majar, Hieinger, Navratil, Drobnič, Einspieler, Poklucar, Bleiweis, pisana vrsta Slovencev, Ilircev in Slavjanov. Ko človek čita njihove izjave in se spominja debat, dogodkov in raznih odkritih ali slaboprikrilih teženj na našem kulturnem polju v zadnjih dveh, treh desetletjih, nehote vzkligne: »Nič novega pod soncem! Romantiki se še vedno niso iztrezili in trobiho še vedno isto, realisti pa jim ponavljajo stare razloge, ne da bi jih prepričali.« Kulturni razvoj pa gre neovirano in nemoteno naprej in je pri nas že parkrat desavuiral — romantike! Prijatelj članek bo za marsikoga zanimiv pogled v preteklost in marsikomu bo lahko služil kot dobrodošel brevir v motnih vrtilnih naših kulturnih zmešnjav. In marsikdo si bo po tem poskusu ponovno zaželel, da bi nam pisec že enkrat dal svojo »Zgodovino novejšega slovenskega slovstva«.

Enako bo naše širše občinstvo zanimala publikacija istega pisatelja, v kateri priobčuje doslej neznana Vodnikova, slovenska pisana pisma Kopitarju, ko je bil odšel na Dunaj in prepustil skrb za korekturo in izdajo svoje slovnice Vodniku in Cojzu. Ta pisma so pač najstarejša slovenska pisma in nam kažejo Vodnika v marsikateri interesantni luči. Njegova šegava proza, ki nam je sicer znana n. pr. iz njegove avtobiografije, nam je v teh pismih podana v čisti, pristni, intimni obliki.

Kaj naj iz ostalega bogatega gradiva še omenim? Poročilo o doslej neznanem slovenskem protestantskem tisku? Razpravo o imperfektu v rezijansčini? Akt, iz katerega dobimo vpogled v poslednje dni Kopitarjevega življenja, na njegovo smrt in pogreb? Ali kaj drugega? Rajši pravim: Vzemí sam in beri! Ta zvezek šteje 208 strani velike osmerke in stane samo petdeset dinarjev!

pr Štajerska številka »Socialne Misli« je izšla. Posvečena je mladinskim dnevom v Mariboru. Uvod »Slovenski mladini« je napisal minister dr. Anton Korošec. Isti opisuje razvoj političnega življenja štajerskih Slovencev od 1848 do danes. Zelo zanimivo študijo o štajerskem značaju je napisal dr. Josip Jeraj. Profesor dr. Franc Kovačič nam podaja sliko dela štajerskih Slovencev na znanstvenem polju. O katoliškem prosvetnem gibanju na štajerskem piše dr. Josip Hohnjec, statistično sliko dela mariborske Prosvečne zveze pa podaja Jože Stabej. Mladini je namenjen program mladinske obnove od Cosmopolite, nekaj povsem novega za nas pa je članek, ki ga je napisal za to številko naš prijatelj, profesor oksfordskega vseučilišča Martindale o vzgoji gentlemena, kjer nam opisuje, na kakšen način vzgaja Anglija doma in v šoli može za javno življenje. Isto snov obdeluje v Pregledu Cosmopolita (Vzgoja za javno življenje v Angliji). Vzor izobraženega kristjana je naslikal prof. dr. Josip Debevec, profesor dr. Medved pa riše Slovnika kot največjega mladinojuba. — V splošnem delu, ki topot obsega samo en prispevek, nam Karel Potočnik podaja jako izčrpno sliko o industrijskih koncentrih v Sloveniji.

Angleško in češko sukno,
najmoderneše vzorce, cena jako
ugodna, nudi le blagovni oddetek
Drago Schwab, Ljubljano

Zanimivosti.

Štorklja velikanka.

Po modernih potih raziskovanja, s foto-grafičnim aparatom in s puško, hodi švedski raziskovalec Bengt Berg. — Deloma doma, deloma ob deželah Sredozemskega morja, deloma pa v tropskih pokrajinah okoli ekvatorja. Slika nam živali, ki jih kmalu več ne bo. Letos se je odpravil spet v Afriko, da ujame na ploščo neko skoraj pravično bitje, štorkljo velikanko, eno najbolj plašljivih ptic. Stanuje ob gornjem Nilu, Evropejci so jo poznali dosedaj le iz pripovedovanja domačinov, videli je pa niso, razen par eksemplarov v Kairo. Berg je imel srečo, videl je štorkljo, domačini ji pravijo Abu Markub (abu = oče). Pripoveduje nam o tem v »Švedskem dnevniku«. Seboj je vzel škotskega risarja majorja Hugh Rose kot risarja. Več mesecev sta potovala, pa nista nič videla; cele tedne sta veslala na majhnem parnem čolnu po rekah in rečicah neskončne pokrajine močvirja ob Gornjem Nilu, polne muh in mušic. Slednjič sta ga videla, velikana.

Kaj so štorklje velikanke? So največje leteče ptice sveta, stanujejo v oni čudežni deželi v srcu Afrike, kjer prebivajo tudi naj-mogočnejši sesavci sveta, slon, povodni konj in beli nosorog, v raju posebne vrste, ki jim ga človek dosedaj še ni mogel vzeti. Tam živa dva vrsti štorkelj, ki sta si pa sicer tako malo podobni kakor žirafa in bivol. Ena je ona pravična ptica ob reki Gazal (gazela), ki jo imenujejo Angleži po njenem čudnem kljunu »štorklja s kitovo glavo ali s čevljasnim kljunom«; kajti njena glava je bolj podobna kitu kakor pa ptičji glavi. To je spoštovani Abu Markub, stanujoč v najbolj nedostopnih močvirjih Nilovega povirja, najznamenitejša ptica sveta. »Dobiti o njem par slik, o tem sem sanjal«. Druga je Jabiru, »štorklja sedlastega kljuna«, plašljiva, samotarska, povsod redka, pa vendar dosti bolj razširjena kakor pa gospod Markub. »Videla sva jih dan za dnem med tisoči drugih ptic v zloglasnih močvirjih severno od Fašode (kraj ob Nilu). Kakor kipi so se dvigali Jabiruji nad množico drugih štorkelj in nad jatami sam in tja vihrajočih drugih ptičjih krdel. Svetili so se kakor oddaljene posamezne zvezde tam zunaj v bujnem zelenju močvirja; nikdo ne more priti tja suh, razen v aeroplanu. Če bi le mogel do njih! A vsi moji čevlji so premočeni skozi in skozi, koža mojih ubogih nog je pa od koprivate trave in neznanih rastlin tako razpraskana, da bi se najrajši kam skril, kamor ne more ne sonce ne pikajoča muha.«

Guverner dežele med Abesinijo in Belim Nilom je rekel Evropejcem, naj gresta v porečje reke Gazal, odkoder so prinesli domačini mladiče Abu Markuba v Kartum (ob sotočju Belega in Modrega Nila). Že dvaindvajset let živi par Abu Markubov v zoologičnem vrtu v Kairu, edini svoje vrste v vseh zoologičnih vrtovih sveta. Lahko si torej mislimo, da je Berg svetu takoj sledil in sta odšla s tovarišem brž tja.

Potovala sta z nekim črnim kraljem, ki je rekel, da ve, kje ona štorklja gnezdi. Prišla sta do reke Zeraf (žirafa) in tedaj ji ma je črnc rekel, da je videl Markuba tam pred tridesetimi leti. Samo na lep način je hotel s parnim čolnom priti spet nazaj v domovino in se je bil zlagal. Šla sta torej sama iskati na slepo srečo.

»Poskusila sva še enkrat, zrinila sva se s čolnom še bolj na jug, prenočila sva v smrdljivem močvirju, po vseh kotih čolna tisoči mušic. Zjutraj sem kakor običajno ležal na krovu čolna in sem z daljnogledom pazno motril okolico. Nič mi ni ušlo. Tedaj sem zagledal daleč tam zunaj ob svetlikajoči se vodi samotnega močvirja mogočno sivo postavo z glavo, ki jo moraš takoj poznati. Resnično, bil je Abu Markub. Peljala sva se s čolnom skoz močvirno travo in sva ležala več ur in čakala, kaj bo naredil. Čolna ni mogel videti, ker je bil večinoma zakrit od visoke trave in papirovih steblik, oddaljena sva bila pa par sto metrov. Skoraj dve uri se očiak sploh ni premaknil z mesta, obračal je glavo in zehal je kakor povodni konj. To je bilo vse. Človek bi si mislil, da je nagačen in nalašč postavljen tja, da se norčuje iz naju. Čisto sam je bil tam, vse ptice prejšnjega dne so odletele. Lahko bi bila čakala ves dan, preden bi se bil ta čudni samotar zganil in dvignil eno svojih častljivih nog. Zato sva hotela z majhnim šiljastim železnim čolnom, ki sva ga bila vzela s seboj, zariniti se v to zidovje kot človek visoke koprivate trave. Ko z drogi ni šlo več, so skočili najini črni spremljevalci v vodo in so vlekli čoln naprej. Videlo se je, da bi morda prišli v bližino samotarnega Velikanstva. Pa zastoj! Komaj smo se prerinili skoz travo do vode, ob kateri je stal, tedaj je razprostrl krili in je s par udarci bil visoko gori v zraku; veliko laže in hitreje, kakor bi po njegovi štorasti postavi kdo pričakoval. Brez vsakega glasu je jadral čez močvirje, njegov kljun se je svetlil v solcu. Videli smo ga pa le in smo bili prepričani, da jih je tukaj še več. V morje valoveče trave mu nismo mogli slediti in smo čakali na boljše priliko.

Peljali smo se na sever in smo prišli v reko Gazal. Ko se je zdanilo, smo videli, da smo v polotoku sem in tja plavajočih vodnih rastlin; reka je tekla mimo nas. Kamorkoli si pogledal, ničesar drugega kakor morje tež-

ko valoveče visoke trave in papirovih steblik, z medlo lesketajočimi se vodnimi progami vmes. Ob neki taki progi so se rastline v blatu strnile, videlo se je kakor kak plavajoč otok, pol kilometra od nas. Majhna tropa znamenitih močvirnih antilop, ki jih ne najdeš nikjer drugje na svetu, se je pasla tam. Lepo je bilo in čudovito, a niso bile same. Kajti pred njimi, bliže nam, je stal ob majhni vodi sam Abu Markub, zajtrkoval je. Ni se zmenil za nas ali pa nas ni videl. Ladjica je bila pa tudi tako skrita v papirovih steblikah, da niti on niti antilope niso mogle drugega videti kakor krov in dimnik. Oče se je brigal samo za zajtrk. Obnašal se je čisto tako kakor čaplje, več minut je stal popolnoma nepremično, z glavo sklonjeno čez vodo in travo, kakor bi mu bil ogromni kljun tako težak, da ga ne bi mogel dvigniti. Napravil je nato majhen korak, njegove svetle oči so motrile neki predmet v vodi. In kakor blisk, tako hitro, da mu ne bi nihče te hitrosti prisodil, je udaril kljun globoko pod gladino vode in je nekaj zagrabil. Plen je bil velik in težak, Markub se je dolgo časa boril, je popravljal in bolje prijemal. Slednjič je dvignil glavo, sunkoma je vrgel nekaj v zrak, veliko ribo ali plazivca, nastavil je široko zovajoče žrelo in plen je izginil. Trikrat ali štirikrat je v teku ene ure to ponovil. Potem je bil menda sit, stresel je vodo s kril in se je spremenil v oni nepremični kip, ki smo ga bili videli ob reki Zeraf. Naenkrat sem v daljnogledu srečal njegovo oko, videl nas je bil. Pogled je bil miren, poizvedujoč, brez znamenja strahu. Medlorumeno, mirno oko pod lokom perja mu je dalo izraz resnega, skoraj hudobnega pogleda pod kožato obrvijo. Dvesto metrov približno je bil oddaljen od nas. Čudna je ta štorklja velikanka. Na dolgih nogah počiva težko telo, vrat je pa kratek, tak, kakor ga imajo race. Na njem pa velika glava s težkim širokim in globokim kljunom. Konica je kljuka široko zakrivljena, kakor pri papigah. Oči so neobičajno visoko, ne gledajo na stran, temveč skoraj popolnoma naravnost naprej. Kot ptica je Abu Markub vsem drugim na svetu čisto neenak, samo dolge noge malo spominjajo na štorkljo. Vendar ima pa nekaj drugega, kar je podedoval od štorkelj: s kljunom klopota. Tako, kakor če bi dva izvoljena kosa lesa udarjal drug na drugega.

Je še neka majhna ptica v Južni Ameriki, ki ima podoben kljun kakor ta afriški velikan. A samo to. Sicer je pa Abu Markub sam v svoji vrsti, pradojna ptica, ki se je rešila v naše dni, bitje iz davnih, tujih časov, iz tistih časov, ko so živeli še oni veliki plazivci, mastodonti in mamuti ter noj velikan, mora, koga jajca so imela vsebine za 150 kokošjih. Samo ob teh bregovih še živi, skupaj s krokodili in zadnjimi sloni, ki so v svoji vrsti tudi še ostanki onih davnih dni. Nemoten potuje po širnem močvirju, pred človekom ima za enkrat še mir.

KAPELNIK IN TROBENTAČ.

Neki kapelnik je grajal med skušnjo trobentača, ki je prepozno prišel, in mu je grozil, da ga bo naznanil upraviteljstvu. Trobentač mu je pa popolnoma hladnokrvno odgovoril: »Gospod kapelnik, če me boste naznanili upraviteljstvu, bom danes tako igral kakor vi dirigirate!«

POGLED V BODOČNOST.

V Novem Orleansu v Ameriki je prišla črna služkinja guvernerjeve žene k svoji gospodini. Ta je takoj vedela, da ima dobro dekle nekaj na srcu, in jo je vprašala: »No, Jenny, kaj pa hočeš?«

»Prosim lepo, gospa, v sredo tri tedne bi bila rada popoldne prosta! Rada bi šla k pogrebu mojega ženina.«

»Kaj?« se je začudila gospa. »K pogrebu svojega ženina bi šla rada? Čez tri tedne? Saj vendar ne moreš vedeti, če bo do takrat umrl! Te skrivnosti ni odkril še noben človek.«

»O ja, gospa!« je zaklicala črнка zmago-slavno, »pri njem pa vem! Kajti obsojen je na smrt in v sredo tri tedne ga bodo obesili.«

IZBOREN ODGOVOR.

Zavezniki so sklenili s Francozi leta 1815. drugi pariški mir. Tedaj se je vrstila v Parizu gostija za gostijo. Nekoč je povabil nam že dobro znani minister Talleyrand tudi neko rusko damo na obed. Slučajno se je zakesnila; neki gost je bil vsled čakanja nevoljen in je rekel svojemu sosedu v grškem jeziku: »Če kakšna dama ni ne lepa in ne mlada, bi pač morala priti ob pravem času in nas ne bi smela pustiti čakati.«

Dama je pa razumela, kaj je rekel, se je brž obrnila in je odgovorila, tudi v grščini: »Če je kakšna dama tako nesrečna, da mora pri obedu sedeti skupaj z nevljudnimi ljudmi, pride še zmeraj dosti zgodaj.«

MATERINA LJUBEZEN.

Ljubezen matere je včasih tako velika, da pozabi na neizogibne zahteve narave in se izraža genljivo-naivno. Francoska kneginja Marija Ligny je bila stara osemdeset let, ko ji je vzela smrt hčerko Ano, staro enoinšestdeset let. Zalostno je rekla svojemu zetu: »Ja, vidiš, moralo je tako priti. Ze babica mi je prerokovala, da je ne bom preredita.«

Morda ne veš,

da je 3. avgusta 1492 odjadril Kolumb iz španskega mesteca Palos proti zahodu, upajoč, da bo prišel v Indijo; da je umrl istega dne leta 1911 slaven kipar Reinhold Begas (rojen 1831); da so 5. avgusta 1772 prvič delili Poljsko; da je bil 6. avgusta 1789 rojen narodni gospodar Fran List (umrl 1846);

da se je istega leta v noči na 5. avgust izvršila največja moderna revolucija — poleg ruske —, ko so v francoski narodni skupščini odpravili predprave rodu, posestva itd.;

da je bil 6. avgusta 1914 napovedala Avstro-Ogrska vojsko Rusiji, Srbiji Nemčiji, 7. avgusta pa Črna gora Nemčiji;

da je bil 7. avgusta 1779 rojen znameniti geograf Karol Ritter (umrl 1859);

da je 9. avgusta 1904 umrl geograf Fr. Ratzel (rojen 1844), istega dne leta 1919 pa naravoslovec Ernest Haeckel (rojen 1834);

da meri španska milja 6-687 km, španski funt 0-46 kg, 25 funtov je pa znana španska utež arroba;

da je na Kitajskem, Japonskem, na Malajskih otokih in tam okoli najbolj v navadi utež pikul, ne povsod enaka, a zmeraj okoli 60 kg;

da so imena židovskih mesecev ta-le: nizan, ijar, sivan, tamur, ab, elul, tišri, marševan, kislev, tebet, šebat, adar;

da bodo sedaj konference o novi razdelitvi leta na 13 mesecev, o čemer bo »Slovenec« posebej poročal;

da je določil začetek židovskega štetja rabi Hilel, po našem štetju na 7. oktober 3671 pred Kristusovim rojstvom;

da računijo mohamedanci čas po znani hedžri ali hidžri od 16. julija 622 naprej;

da štetje po olimpijadah ni imelo nikoli praktičnega pomena (prva 23. 7. 776 pred Kristom), prav tako tudi ne štetje od ustanovitve Rima (21. 4. 753) in da je imelo tudi petoletje (lustrum) samo verski pomen;

da bodo napravili predor pod prelazom Stils med Italijo in Tirolsko, da bo ta predor nad 18 km dolg, torej glede dolžine drugi na svetu; prvi je Simplonski z 20 km, drugi je dosedaj Gotthardski s 15 km;

da pa hočejo napraviti Rusi še daljši predor pod Kavkaskim gorovjem, 23 km, Rusi in Amerikanci skupaj pa 90 km dolg predor pod Beringovo cesto;

da je Liddell, oni športnik, ki je izboljšal v olimpijskih tekmah svetovni rekord na 400 m od 47,8 na 47,6 sekund, protestantski pastor; dobro pa veš,

da sem ti že večkrat pravil, da je vsake sile enkrat konec.

Nekaj misli k dijaškemu zborovanju.

Bodočnost bo potrebovala mož, doslednih ter vztrajnih v javnem in zasebnem življenju; nesebičnih mož — to naj bodo katoliški možje, ki se ne zadovolje samo z besedo na ustih.

Dr. Rožman v svojem referatu na diji. zborovanju.

Skoro ob obletnici V. katoliškega shoda se je slovensko katoliško dijaštvo vnovič zbralo v Ljubljani, da postavi v trodnevno zborovanje (24. do 26. julija) smernice za svoje bodoče delo. Neugodna so bila auspicia, pod katerimi se je zbralo naše dijaštvo v teh dneh. »Razor« že dve leti prepovedan, dijaški »Orel« z najnovejšim fermanom stavljen na index societatum prohibitarum; vse to seveda pod gesli »svobode« in »ravnopravnosti«. Udeleženci zborovanja niso dobili običajnih vozni olajšav, marsikdo je moral radi tega izostati, toda v fantih, ki so prišli, je vsa ta namila sapa od zgoraj dvignila duha borbenosti ter utrdila še bolj njihove hrbenosti.

Veseli smo tega zborovanja, ker ves njegov potek kaže, da bo značil mejnik v našem mladinskem gibanju. Res je bilo skromno v primeri z moriborskim l. 1920., toda ravno ta resnost, zavest dolžnosti do ustvarjanja, globoka treznost, ki je prevevala vse referate in debate, nam kaže, da se je obrnila razvojna črta navzgor. Nesmiselno bi bilo tajiti, da smo več časa čutili še uničujoči vpliv posledic vojne, da je vse naše dijaško življenje tlačila mora, ki nam ni pustila kvišku; ves čas po vojni še nismo prišli preko zunanjih manifestacij do intenzivnega dela, s katerim se je lahko ponašalo predvsem katoliško dijaštvo. Vzroki so različni, predvsem smo pogrešali smotreno urejene centrale. Zato je posvetilo dijaštvo na minulem zborovanju največji del skrbi svoji organizaciji in ustvarilo v Slovenski dijaški zvezi (SDZ) svojo centralo, ki ji bodo podrejena ostala združenja: Počitniška zveza, Akademsko združenje, Srednjošolski in ženski sekretariat.

Naše dijaštvo je zborovalo v času, ko bije slovenski narod boj za priznanje lastne narodnosti, za svoj gospodarski in kulturni obstanek. Če del njegove »inteligence« odobrava njegovo narodno smrt, je čutilo katoliško dijaštvo nujno potrebo, da jasno naglasi narodnost slovenstva, za

katerega pa vidi zagotovljeno bodočnost v močni in srečni Jugoslaviji ob plemenitem tekmovalstvu z obema dragima brat-skima narodoma. Slovensko kat. dijaštvo naglasi pri tem le težko bol, da je tolik del našega naroda ostal izven mej naše narodne države.

Slovensko katoliško dijaštvo je odločno naglasi potrebo, da se poglobi v naših vrstah državljansko-politična izobrazba; v svojem glasilu bo posvečalo veliko pozornost socialnim problemom ter skrbelo za ustanovitev socialno-politične študijske knjižnice.

Pri vsem tem pa naše zborovanje ni prezrlo potrebe notranje poglobitve, povsem v smislu resolucij sprejetih že na V. katoliškem shodu.

To so nekateri utrinki iz lepih dni zborovanja. Novi odbori imajo nalogo spraviti besede in resolucije v dejanja ter življenje. Do zdaj je dijaštvo živo pogrešalo centrale, sedaj pa se obrača centralni odbor do slehernega našega pokretaša s pozivom na delo. Ledina leži pred nami, preorali jo bomo, ker to hočemo, ker jo moramo. Obnovili bomo »Razor«, vili ognja vsem našim društvom, z osebnim stikom skušali stisniti vse v enotno, močno bojno vrsto, ki ne pozna strahu ter se ne straši naporov. Zato pa pričakujemo, da nam ne odreče nihče — prav nihče, ampak vsak vstane in gre z nami. Naša pot pa gre kvišku, strmo navzgor, za Njim, ki je prvi šel pred nami in prispel na vrh — Kalvarije, kjer je triumfiral v svoji neskončni ljubezni.

Dvojni samomor v Medvodah.

Danes zjutraj se je razširila po mestu vest, da sta izvršila v Medvodah dva mlada, še komaj 24 letna človeka nedaleč od Medvod samomor. Prve vesti, ki so bile še netočne, so prinesle v mesto mlekarice, prodajalke in pa prodajalci domačih pridelkov, ki so prišli v Ljubljano na sobotni trg. Te vesti so se glasile, da je našla komaj dobrih 15 minut od železniške postaje neka 18 letna deklica iz Medvod dva samomorila, ki sta ležala prevezana z belo vrvjo mrtva pod grmovjem ne daleč od ceste. Naš poročevalec, ki je odšel takoj v Medvode, je izvedel o tem slučaju, ki je precej razburil celo okolico, tele do sedaj znane podatke:

Ogled na licu mesta.

Na licu mesta, kjer se je zbralo v kratkem več domačinov in okoličanov, so prišli domači orožniki in postajno osebje. Ugotovili so, da sta mrtveca brezposelni mesarski pomočnik France Jenko in bivša natakarka 24 letna Frančiška Jegrišnik. Oba sta služila pri posestniku, mesarju in gostilničarju Jesihu v Medvodah, kjer sta se tudi spoznala. Poleg trupel so našli štiri prazne stekleničice lizola in pa steklenico za pivo, v kateri je bilo še skoro do polovice očetove kisline. Poleg trupel so našli pismo, iz katerega sklepajo, da sta izvršila nesrečneža prostovoljno in dogovorno samomor. Zakaj sta se pred umorom zvezala, do sedaj še ni ugotovljeno. Ko so ugotovili orožniki dejanski stan, so prepeljali trupli v mrtvašnico v Presko. Poleg trupel, med steklenicami, so našli

poslovilno pismo

sledeče vsebine: »Vsem prijateljem in prijateljicam! Umrla sva čista in nedolžna. Ne štejte nama najine smrti v zlo. Fran in Franika.«

Osební podatki in vzrok samomora.

France Jenko je bil rojen leta 1900 v Zbi-ljah pri Medvodah in se je izučil mesarstva pri mesarju Josipu Jesihu v Medvodah. Pred 14 dnevi je dovršil svojo učno dobo in je bil proglašen za pomočnika. V pondeljek 28. julija pa ga je odpustil gospodar nenadoma iz službe. Fant baje tega ni prav nič pričakoval. Jenko je bil, kot pripovedujejo domačini in sosedje, jako marljiv in posebno pri strankah zelo priljubljen dečko, ki je bil vedno jako pri-jazen in uslužen vsakomur. Frančiška Jegrišnikova je služila tudi pri Jesihu kot natakarka in je bila pred tremi meseci odpuščena. Spoznala se je tam z Jenkom in že takrat se je razvilo med njima ljubavno razmerje v name-nu, da si ustanovita, ko si nekoliko opomoreta in se jima nudi primerna prilika, skupno do-mače družinsko ognjišče. Ko je bila Jegrišnikova odpuščena, je dobila službo v trgovini Antona Marijašiča. Bila pa je pred par dnevi tudi tam odpuščena, ker je bila kot natakarka premalo izurjena v trgovini. Tako sta bila oba nesrečneža naenkrat brez službe in bržkone tudi brez sredstev na cesti. To je pripravilo oba v obup in do tega nesrečnega sklepa, ka-terega sta tudi izvršila.

Med okoličani so se širile tudi še različne druge vesti, katere je povzročilo pred vsem dejstvo, da sta bila samomorilca zvezana. Trdili so nekateri, da je fant privezal dekle k sebi, jo prisilil, da je pila med pivom strup in se je še le nato, ko je bilo dekle že mrtvo, še sam zastrupil. Seveda so to le govorice, kakrš-ne se vedno ponavljajo med ljudstvom, kadar se pripeti kak podoben, razburljiv in le ne-koliko zagoneten slučaj. Vobče pa se je opa-zalo med bližnjim prebivalstvom sočutje, ker sta bila nesrečneža sicer znana kot prijazna, vpludna in postrežljiva uslužbenca.

Gospodarstvo.

I. A.

Deflacija in stagnacija.

Naše javno mnenje je sedanjost vladno spremembo porabilo med drugim tudi kot priložnost, da pregleda uspehe finančne politike bivše vlade, jih s svojega stališča oceni in da nasvete novi vladi. Časopisje, posebno gospodarsko, je povsem pravilno ugotovilo, da je imela finančna politika preteklega leta štiri jasno izražene cilje, ki jih je deloma tudi dosegla: sestavila je proračun, kjer se krijejo izdatki z dohodki; ustavila je nadaljnje tiskanje bankovcev, ozir. končala z inflacijo; ustavila je padanje dinarja, njegovo kurzno vrednost zboljšala, če tudi zaenkrat ne trajno; vpeljala je toliko svobode v kupčiji z devizami, da je nelegalna devizna trgovina skoraj izginila.

Ni namen tega članka, da bi se bavil s kritiko, ali so ti cilji doseženi, ali so pravilni, ali se je izbrala pravilna pot za njihovo uresničenje. Tu hočemo samo ugotoviti, da je bivši finančni minister te cilje energično zasledoval in da so mu posebno glede njegove takimenovalne deflacijske politike delali veliko očitkov. Dogodilo se je, da je naše gospodarsko časopisje prišlo naravnost do trditve, da je deflacijska politika bivšega finančnega ministra pripeljala naše narodno gospodarstvo do katastrofalnega propadanja. Kdor enkrat trdi to, mora logično novemu finančnemu ministru dati nasvet, naj preneha s deflacijsko politiko. Zato je ravnokar navedena trditev zelo nevarna, ker je popolnoma napačna.

Popolnoma napačno je namreč, da je naša današnja gospodarska stagnacija posledica deflacijske politike bivše vlade in Narodne banke. Vladna deflacijska politika je v bistvu obstojala v tem, da ni najemala več novih večjih dolgov pri Narodni banki in da na ta način ni več silila na povečanje obtoka bankovcev. To stališče je edino pravilno, kajti vsaka vlada naj dela toliko stroškov, kolikor ji je mogoče dobiti dohodkov. Dolgov imamo že itak dosti in treba se je desetkrat in stokrat premisliti, predno se zadolžimo za kakšne nove vsote. Nova vlada bi našemu narodnemu gospodarstvu naredila nepregledno škodo, če bi hotela zapustiti pot deflacijske politike. Če bi jo zapustila, bi se prvi hip res dobro godilo narodnemu gospodarstvu: v promet bi prišle nove množine svežih bankovcev, ki bi ga trenutno poživile; tudi kreditna kriza bi za nekaj časa prenehala. Toda posledice tega ne bi izostale. Tržne cene bi rastle, vrednost denarja bi padala, osebni dohodki celih slojev bi se zmanjševali in kmalu bi imeli iste slike, kot smo jo videli še pred par leti v našem gospodarskem položaju: kreditna kriza bi se zopet pojavila v še hujši obliki, medznih in drugih socialnih bojov bi bilo brez konca in kraja, na blagovnem trgu pa bi zavladala anarhija.

To vse so že znane stvari, preživela jih je naša država, preživela so jih tudi druge države in človek res ne more razumeti, kako je mogoče napadati deflacijsko politiko. Ker se pa vsaka stvar rada pozabi, se nam je zdelo potrebno, da navedemo zgoraj v kratkih potezih vse pogubne posledice, ki jih mora imeti vsaka gospodarska politika, ki se protivi deflaciji.

Ali torej naša današnja gospodarska stagnacija res nima nobene zveze z deflacijsko politiko? Če je nima, kje leži vzrok stagnacije? Prvi in temeljni vzrok vsaki gospodarski stagnaciji leži v zmanjšanju konsuma. Tudi naša gospodarska stagnacija je osnovana na zmanjšanju konsuma in spremembah v njem. Kdor hoče pravilno razumeti to stagnacijo, si mora ustvariti sliko o razvoju našega konsuma. Konsum (v najširšem pomenu te besede) je bil takoj po vojski pri nas kot povsod še desorijentiran. Upal je še zmeraj na predvojne razmere in se omejil le na najpotrebnejše. Upi na predvojne razmere pa so kmalu začeli pod uplivom gospodarskega razvoja in konsum je začel izgubljati postojanko za postojanko v svojem boju proti produkciji. Kmalu ji je popolnoma podlegel in takrat se je začelo naravnost neverjetno povpraševanje po blagu vseh mogočih vrst, bili so časi, ko se kupec s prodajalcem glede cene sploh prepiral ni, bilo mu je samo na tem, da dobi blago. Že ta razvoj je moral imeti kot posledico silno zvišanje cen, ne glede na to, da so vedno nove emisije bankovcev delovale v istem smislu.

V tej dobi se je seveda razmeram primerno zelo hitro, da naravnost prehitro, razvijalo podjetništvo. Podjetniki so računali s tem, da se bo konsum držal na isti višini in jim dal toliko zaslužka, da bodo z lahkoto plačevali obresti za kredite in brez težav odplačevali dolge.

Toda prišlo je drugače. Konsum je kmalu spoznal vse slabe strani svoje pozicije in iskal trdnjši tal, ki mu jih je mogla dati vsaj deloma stabilizirana valuta. Ko se je naš dinar začel popravljaliti in je to popravljanje, če tudi malenkostno, trajalo nekaj mesecev, že je konsum čutil, da je na trdnem. Začel je polagoma padati, ljudje so dobili zopet novo vero v domači denar, pojavljali so se prvi začetki novega varčevanja, ki ga je spodbujala visoka obrestna mera, in produkcija je naenkrat opazila, da konsument ni več tak, kot

je bil doslej. Dočim je preje konsument lovil producenta, sta sedaj vloge zamenjali. Ker pa je producent tičal globoko v kreditih, je moral delati konsumentu vse mogoče koncesije, da ga privabi v nakup, te koncesije pa so z neverjetno naglico zmanjševale rentabilnost njegovega podjetja in mu pokazale, da je osnoval vse svoje gospodarsko delo na preveč optimistični podlagi.

Pri tem se je producent še veliko premalo zavedal vseh težkih posledic neverjetno globokega padca naše bivše denarne enice, ki je danes — merjeno na blago — vredna komaj 1 odstotek svoje predvojne vrednosti. Najtežja iz teh posledic je bila popolno uničenje vseh denarnih prihrankov (predvsem v obliki gotovine, terjatev, vlog, posojil itd.) in ravno tako popolno uničenje vsega našega obratnega kapitala. V tem oziru smo postali kar čez noč skoraj berači. Uničenje obratnega kapitala pa je moralo nujno pripeljati do sedanje visoke obrestne mere, ki je nekatere panoge gospodarskega življenja, n. pr. stavbeno gibanje, popolnoma ubila, v drugih panogah pa onemogočila vsako običajno rentabilnost.

Ko je produkcija vse to zapazila, je iskala predvsem novega obratnega kapitala. Ker ga ni bilo nikjer dobiti, so začeli vse povprek zahtevati od Narodne banke, naj ona oskrbuje obratne kredite za produkcijo in na ta način prevzame nalogo, ki ji je v normalnih razmerah vršilo privatno varčevanje. Dokler je vlada delala pri Narodni banki zmeraj nove dolgeve in na ta način spravljala sveže bankovce v promet, gori navedene zahteve v javnosti niso igrale tiste vloge kot danes. Ko se je pa vlada jenjala zadovoljevati, je postal pritisk na Narodno banko za obratne kredite vedno večji in le v tej atmosferi so se mogle roditi trditve, da je deflacija vzrok stagnacije.

In tu moramo zopet ponovno poudarjati: nobena emisijska banka ni zato tu, da bi skrbela za obratne kredite. Njena naloga je reguliranje obtoka bankovcev in stabilizacija valute. Za obratne kredite pa mora skrbeti privatno varčevanje. Če domačih prihrankov ni dosti, jih je treba iskati na tujem. To je edino pravilna pot, vsaka druga škoduje narodnemu gospodarstvu.

Upamo, da bo tudi nova vlada upoštevala le zdrave principe v vseh teh vprašanjih, ne glede na to, ali so isti veljali že do sedaj ali ne. Zato tudi pričakujemo, da novi finančni minister ne bo začel z inflacijsko politiko. Edino pravilno bi bilo, da vzame sedanje stanje, kot je, naroči Narodni banki, naj ista začne kar najhitreje s spreminjanjem dosedanjih obratnih kreditov v čisto trgovske menice. Istočasno je treba izdelati načrt, kako bi se državni dolg pri Narodni banki hitreje odplačeval, kajti sedanja odplačila so tako malenkostna, da prav nič ne vplivajo na naš domači cenilni indeks. Dokler ne bo namreč pri nas poskrbljeno, da se bo državni dolg pri Narodni banki hitreje odplačeval in da bo Narodna banka spremenila vse mogoče kredite, ki jih daje danes portfelju čistih trgovskih menic ali z drugimi besedami: sedanja kreditna politika zamenjala s pravilno diskontno politiko, tako dolgo ne smemo pričakovati niti trajnega zboljšanja naše valute niti trajnega miru v našem gospodarskem razvoju.

Prvi rezultati mlave žita.

Mednarodni zavod za agrikulturo javlja: Brzjav, ki je došel dne 29. julija t. l. na gornji naslov poroča, da optimistični glasovi o stanju ogrskega žita niso bili opravičeni, kar dokazuje sedanja žetev in mlave. Velika vročina, ki se je pojavila koncem junija in prve tedne v juliju, je povzročila pre zgodnjo dozorevanje in zgrbančenje zrn, mnogo je škodovala tudi nevihta, ki je žito povlila, ter rja. Produkcija je vsled tega cenjena na 14.600.000 q za pšenico, 6.200.000 q za rž, 3.500.000 q za ječmen in 2.600.000 q za oves, kar znači nazadovanje za 21% oziroma 22%, 41% in 35% v primeru z rezultati pr. leta, ki so bili zelo ugodni. Žetev pšenice in rži je kljub temu za 11% oziroma 7% boljša kakor srednja žetev v letih 1920—1922. Ječmen in oves pa nista dosegla niti srednje žetve.

Glasom najnovejših uradnih poročil iz Romunije in Jugoslavije se zdi, da vročina in suša v teh krajih ni povzročila iste škode kakor na Ogrskem.

V Romuniji, kjer je žito požeto večji del v donavski ravnini, se računa, da bo preostalo veliko žita, kakor rži, ječmena in ovs za eksport. V Jugoslaviji so perspektive o žetvi v splošnem označene kot dobre, v nekaterih krajih celo kot zelo dobre.

Izgledi za koruzo so dobri, kakor na Ogrskem tako tudi v Romuniji in Jugoslaviji. Poleg tega navaja mednarodni zavod za poljedelstvo, da je bil vsled junijskega vremena t. l. v celi Evropi izgled žetve neugoden. V juliju se je vreme nekoliko zboljšalo, tako da se pričakuje nekaj manjši dosedanjí povprečen pridelek. Žetev severne in severno-zapadne Evrope bo ugodnejša od lanske, ona v srednji Evropi zadovoljiva, v južni Evropi in jugovzhodni vsled suše neugodna.

Tudi francoske kolonije v sev. Afriki ne pričakujejo vsled suše normalnega pridelka.

isto je v žitnih pokrajinah Male Azije. V Kanadi, kjer se je vsled neugodnega vremena rast žita nekoliko zakasnela, je izgled žetve dober. Pravilno cenitev se bo moglo podati šele prihodnji mesec. Združene države pričakujejo večji pridelek kot sicer; posebno dobro kaže koruza.

Iz vseh dosedanjih statističnih podatkov pa je sklepati, da bo pridelek severne poloble vsled zmanjšane površine posevkov v Ameriki in Evropi in vsled neugodnih meteoroloških vzrokov letos mnogo manjši.

Na južni hemisferi bo pridelek nekaj večji.

Po dosedanjih poročilih, bi bil letošnji pridelek sledeč: 435 milijonov mtc pšenice napram 474 milijonom mtc lani; 45 milijonov mtc rži napram 44 milijonom mtc lani; 87 milijonov mtc ječmena napram 100 milijonom mtc lani; 214 milijonov mtc ovs napram 207 milijonom mtc lani.

Ta statistika je seveda le aproksimativnega značaja, ker manjkajo točni podatki nekaterih veleproducentov držav; kalkulira pa se, da bo dala severna poloba: 65% pšenice (brez Rusije), 25% rži, 40% ječmena in 45% ovs vse svetovne produkcije.

Gospodarska kriza in naš velesojem.

Po dosedanjih izgledih obeta biti letošnji velesojem prvovrsten kljub vladajoči gospodarski krizi, da, gotovo je že, da bo velesojem stagnacijo omilil in zopet posredoval, da se belna brezposelnost v industriji in trgovini omeji. — Kupci se oglašajo v velikem številu, uspeh je vsakemu razstavljalcu zagotovljen, če bo zmogel konkurence in bo nudil kupcu ugodne prodajne kondicije.

Slikovitost bo na letošnjem velesojem večja kot druga leta, ker je z najrazličnejšim blagom dobro založen. Paviljoni so natrpano polni, še nekaj kvadratnih metrov na pol pokritih mestih in sejem bo zaseden kot še nikdar.

Uprava velesojem je letos žrtvovala še več denarja kot druga leta za propagando in je z njo poplavila celo državo. — Značilno za letošnjo propagandno organizacijo je, da je reklamni material enakomerno razdeljen da se delna brezposelnost v industriji in trgovini po ulicah lepak, vidiš ga na vseh železniških postajah, vseh poštinih uradih, letoviščih itd. Več stotisoč reklamnih znamk, letakov in sejmski propagandni film, ki se predvaja po celi državi bo tudi doseglo svoj uspeh.

Močno podpirajo velesojemsko akcijo industrijske in trgovske korporacije in bančna podjetja, katerim gre izredna zahvala. Tudi naši konzularni zastopniki v inozemstvu hvalevredno podpirajo idealno zasnovano institucijo. Časopisna propaganda je razvita po celi državi; poleg tega je sejmski urad te dni razposlal osemdesettisoč osebnih pismenih vabil za udeležbo velesojem na vse trgovce Jugoslavije.

Ta smotreno izvedena propaganda je mogoča bila, ker poseduje sejmski urad že strokovno izvežbani personal, katerega je bilo potreba šele vzgojiti, ker so bili poprej v Jugoslaviji sejmi še popolnoma nepoznani.

Uspeh te propagande se že izpričuje: velesojemski urad je organiziral po celi državi preko 400 prodaj sejmskih legitimacij in razprodajalci že pošiljajo ugodna poročila, da kupci številno segajo po njih.

Ljubljana, industrijski center Jugoslavije, bo zopet pokazala, da je kos nadaljevali započeto delo, podpirati z smotreno organizacijo našo industrijo, obrt in trgovino v svojih težnjah.

Dr. Jakob Mohorič:

O predlogih za zboljšanje poravnalnega postopanja izven stečaja.

Po gospodarskih listih naše države in Nemške Avstrije se vedno pogostje razpravlja o hihab poravnalnega reda. Vedno novi slučajni zlorab tega zakona, katerega namen naj bi bil tudi zaščita upnikov, za naravnost kričeča oškodovanja upnikov povzročajo načrte za izpremembe.

Med predlogi za izpremembe tega zakona se navajajo zlasti:

1. da naj bi se zvišala minimalna kvota (pri nas minimalna kvota sploh ni določena);
 2. da se določi kvečjemu 1 letni rok za izplačilo poravnane kvote;
 3. strožja določila o garancijah za izplačilo poravnane kvote;
 4. takojšnjo ukinjenje postopanja, če tretjina upnikov vloži kazensko ovadbo proti dolžniku;
 5. volitev poravnalnega upravnika po upnikih iz strokovnih krogov;
 6. razodetveno prisego tudi za posamezne upnike, če nastane v temeljen sum nepoštenih manipulacij med njimi in dolžnikom.
- Zelo pogosto se slišijo pritožbe, da imajo poravnalni komisariji premalo trgovsko-ekonomsko in zlasti knjigovodske izobrazbe za uspešno vodstvo gospodarsko tako pomembnih postopani.

Dr. Fritz Horn predlaga v »Die Börse« od 31. julija 1924 naj bi se določil tudi poseben izravnalec, ki ga dosedaj zakon ne pozna. Na ta način, če ga prav razumem, bi se delo delilo, poravnalni komisar bi obdržal pravno vodstvo, ekonomsko vodstvo pa bi pripadalo izravnalcu. Ta bi moral biti javen uradnik pod najstrožjo disciplinarno odgovornostjo.

V praksi vidimo že sedaj, da stvarni voditelj poravnalnega postopanja ni toliko poravnalni komisar in tudi ne poravnalni upravnik, kolikor navadno zastopnik najmočnejšega upnika ali pa celo pravni zastopnik prezadolženčev. Gotovo bi bil oficijelni stvarni voditelj, kakor ga zahteva dr. Horn, bolj simpatičen, samo težko bi mu bilo preskrbeti potrebno avtoriteto in premoč nad navedenim dejanskim voditeljem.

Tudi naša Trgovska in obrtniška zbornica se je pri zadnji plenarni seji 4. julija 1924 počela z vprašanjem reforme prisilnih poravnay izven konkurza. Po stvarnem referatu dr. Jos. Pretnarja je bila sprejeta resolucija:

Zbornica smatra, da govore splošni gospodarski razlogi za to, da se obdrži institucija prisilne poravnave izven stečaja. Poravnalni sodniki naj strogo in naglo poslujejo, dolžnost upnikov in poravnalnih upraviteljev pa je, da energično in vestno sodelujejo. Dosedanji zakon odnosno naredba o prisilni poravnavi naj se izpopolni, odnosno izpremeni v toliko, da bo uspešno onemogočala zlorabo prisilne poravnave izven konkurza in zavlačevanje poravnalnega postopanja. V ta namen zbornica predlaga:

1. Določba § 47 poravnalne naredbe naj se izpremeni v toliko, da se prisilna poravnava smatra za sprejeto, če so glasovali za njo upniki, katerih terjatve, računano po vsotah, dosegajo ¾ vseh terjatev, ne pa le ½ in da je glasovala za poravnavo večina navzočih upnikov, računano po številu oseh.
2. Če se ne doseže najmanjša kvota 40%, sodnik ne sme potrditi poravnave, ako na to pristanejo vsi upniki.

3. Upnikom se mora pripustiti na potek poravnalnega postopanja večji vpliv. Obvezno naj bo imenovanje posebnega upniškega odbora, ki ima sodelovati z upraviteljem in sodnikom pri razčiščenju in upravljanju dolžnikovega premoženja ter nadzirati poravnalnega upravitelja.
4. Podaljšanje rokov ni dopustno brez privolitve upniškega odbora.

5. Za poravnalnega upravitelja se ima določiti le strokovno res sposobna oseba. Sodnik mora na zahtevo upniškega odbora imenovati drugo od odbora predlagano.
6. Sodniku se ima dati pravica, da zaslísl pod prisego razen dolžnika tudi druge osebe.

7. Dopustna naj bo delegacija sodnika pri okrajnem sodišču izven sedeža zbornega sodišča, ako se dolžnik odnosno njegovo obratovališče nahaja v področju dotičnega okrajnega sodišča in če temu ne ugovarja upniški odbor. Končna poravnalna razprava pa se ima vršiti pred poravnalnim sodnikom pristojnega zbornega sodišča, ki mu ima biti pridržana potrditev ali nepotrditev poravnave odnosno dovolitev otvoritve in ustanovitve poravnalnega postopanja.
8. Po sklepu poravnalnega postopanja sme zopet začeti z obratovanjem le oni dolžnik, ki je poravnal vse obveznosti iz poravnave, v nasprotnem primeru pa le, ako soglašajo vsi upniki.

V slučaju da pride do ponovnega poravnalnega postopanja, se more to storiti le, ako se dolžnik izkaže, da je v polnem obsegu poravnal ne le obveznosti iz prve prisilne poravnave temveč, da je poplačal vse v tej poravnavi ugotovljene terjatve v celotnem iznosu.

Kdor je prišel že enkrat v konkurz, ali dosegel že dvakrat prisilno poravnavo, v bodoče ne more več predlagati prisilne poravnave izven konkurza.

Kazenske določbe, ki se nanašajo na travdulozno in kulpozno krivdo ter vodstvo knjig, je treba poostriiti.

Ako se v tek poravnalnega postopanja ugotovi, da dolžnik ni brez lastne krivde postal insolventen, ga mora zadeti kazen najmanj 3 mesecev, četudi je postopanje končalo s poravnavo.

9. Uradoma se mora otvoriti konkurz, ako se ni dosegla prisilna poravnava, tudi pri netrgovcih.

Kaj naj rečemo o tej resoluciji? Najprej lahko mirno ugotovimo, da večina dežel v naši državi še sploh ni zrela za prisilne poravnave izven stečaja. Ta pravna ustanova je nastala v drugih državah in temelji na gotovi višini civilizacije in javne morale, pa tudi na gotovi višini sodne uprave, kakor je v mnogih delih naše države še davno ni. To bi bila morala Trgovska in obrtniška zbornica v prvi vrsti ugotoviti. Pri nas se dostikrat ne da ugotoviti niti vprašanje bilance prezadolženega podjetja niti vprašanje krivde ali nekrivde. Prisilna poravnava je pri nas naravnost strašilo, ki bo polagoma onemogočilo vsako trgovsko poslovanje na kreditni podlagi med posameznimi pokrajinami. Tudi v Sloveniji je velika dobrota, da ta pravna ustanova še ni preveč popularizirana in se je precej zalivali temu dejstvu, da pri nas ni toliko zlorab.

To vprašanje pa ni samo trgovsko, tudi netrgovci so v veliki meri zainteresirani in ti

bi zavzeli vsekakor stališče, ki bi bilo pre-
zadolžencem mnogo manj prijazno kakor sta-
lišče Trgovske in obrtniške zbornice.

g Novosadska borza z dne 2. avg. 1924.
Nova pšenica 375—385, koruza 285—290, oves
310—320, moka 585—590, otrobi 200. Ten-
denca mirna.

g Nova vlada in padec žitnih cen. Huj-
skanje izvestnega časopisja, da je sedanja
vlada kriva zvišanja moka, hočemo ovreči sa-
mo z sledečimi uradnimi podatki Novosadske
borze: pšenica je notirala dne 22. julija 1924
350—360 Din, dne 26. julija 380—400, dne
29. julija 405—410, dne 30. julija pa 380 do
385. Največji povišek izvira tedaj iz vlado
Pasič-Pribičević, medtem ko so cene takoj
padle, ko so novi ministri prevzeli svoje re-
sorte. Toliko, da se ne bo ljudstvo po nepo-
trebnem begalo.

g Poravnave. Okrožno sodišče v Celju je
potrdilo prislino poravnavo o imovini preza-
dolženke Marije Čepakove, trgovke v Bočni,
tako, da njeni upniki dobe 70% svojih terjat-
ev. — V poravnalni zadevi Marije Rožičeve,
trgovke v St. Petru pri Novem mestu se do-
loča nov poravnalni narok dne 12. avg.

g Trdka »Deutsch-jugoslavische-Wa-
renbeschaffungsgesellschaft«, München, Lands-
bergerstrasse 123 je prišla v konkurz. Kot
nam je znano, je bila ta trdka pri nas precej
dobro znana. Bavila se je z deželnimi pridelki
in s komisijo goveje živine, prašičev, masli
in drugo.

g Finančna politika nove vlade. Ker je
opozicijsko časopisje poročalo, da se name-
rava vpeljati inflacija, to vest finančno mini-
strstvo najodločneje demantira.

g Nova železniška proga. Kakor poročajo
iz Belgrade, se bo otvorila železniška proga
Užice-Vardište v sredi septembra t. l.

g Gospodarske vesti iz Dalmacije. Iz dal-
matinskih gospodarskih krogov poročajo, da
konvencija o uvozu vina v Češkoslovaško ni
rodila dosedaj še uspehov. Vino za izvoz se
ne nabavlja. Trgovina je kot v pretečenem
mesecu pasivna. To deluje na popuščanje cen.
Z ozirom na kraj in vrsto nudijo vinogradniki
dobra in zdrava vina (10 odst.) po 250 Din
hektoliter. Ker se pričakuje letos slabša trga-
tev, je možno, da bodo cene porasle. Vино-
gradi so veliko trpeli po toči, škoda se ceni
na okroglo 42 milijonov dinarjev. Zetev pše-
nice je splošno izpadla srednje.

g Vino v Banatu. Po uradnih podatkih bo
fetošnja trgatve v Banatu odvrгла samo 400
tisoč hektolitrov vina.

g Telefonska mreža v naši državi. Kon-
cem leta 1923 je bilo v celi državi 857 tele-
fonskih central in javnih govornic s 27.009
telefonov pri privatnikih. Dolžina telefonskih
linij znaša 27.268 km. Interurbanska telefons-
ska mreža sestoji iz zračnih linij, podmorskih
in zračnih kablov. Dolžina žic v zračni liniji
znaša 64.636 km, rečnih telefonskih kablov
je bilo 3800 km, podmorskih kablov pa 5660
metrov. Število telefonov, kakor tudi dolžina
mreže je naraslo v teku leta 1923.

g Svetovni trg s kožami. Iz raznih sve-
tovnih tržišč s kožami iz Londona, Amster-
dama, Bruslja in Stockholma prihajajo po-
ročila, da so se cene kožam povišale. Porast
na pariškem trgu pa je pariran s tem, da je
francoska deviza nekoliko oslabela. Vsekakor
pa bomo morali v bližnji bodočnosti računati
s porastom cene, ker bo, kakor vse kaže, v
kratkem nastopila Nemčija kot kupec velikih
količin, da bo mogla zadostiti reparacijskim
obveznostim. Ravno isto tendenco kaže cena
v južni Ameriki in na Kitajskem. Pripomniti
moramo, da se pojavlja kot kupec na evrop-
skih tržiščih tudi Amerika. Tudi cena živini
se je v Ameriki nekoliko okrepila.

g Padanje cen mleka. Italijanska komi-
sija za določitev cen mleku je prišla do za-
ključka, da je dosedanja cena po Lit 64.90
za hl previsoka in da jo je treba znižati za
Lit 3.30 pri hl, kar bi bilo po naše, ako vzamemo
Liro po 3.60, nazadovanje za Din 11.88
pri hl.

g Cene žitu v Romuniji. Ze nekaj tednov
cene življenjskim potrebščinam v Romuniji
rastejo. Cena vagona pšenice je narasla od
50.000 na 92.000 lejev. Izvoz je silno močan.
Stavil se je celo predlog, da se maksimirajo
cene, vendar pa ni prodrl.

Po svetu.

— Dediščina na dolgo dobo. V Švici v go-
rovju Jura leži kraj Chux de Bon. Neki občan
je zapustil občini 1000 frankov, s pogojem, da
jih bodo pustili 150 let pri miru. Takrat, leta
2074, bi se kapital z obrestmi pomnožil na približno
en milijon frankov. Tedaj sme upora-
biti občina devet desetih vsote za dobrodelne
namene. Ostanek 100.000 frankov mora ostati
spet v hranilnici ali banki, sedaj pa 75 let.
Vselej po petinasedemdeset letih sme občina
dvigniti devet desetih, ostala desetina mora pa
ležati spet 75 let. Poznejši rod bo temu obča-
nu gotovo hvaležen.

— Hčerka Rasputina. V Pariz je prišla iz
Sibirije mlada Rusinja. Pravi, da je hčerka
Rasputina, zlega duha zadnje carice. Veliko je
imela sitnosti in zaprek, preden se ji je posre-
čilo, da je ušla s svojo triletno hčerko iz Si-
birije. Marija Grigorievna, tako se imenuje,
pravi, da je legitimna hčerka Rasputinova.
Živela sem s svojimi močutom v Petrogradu;
vsak teden me je peljal oče na skrivnem v so-
bo carice. In moje sestre tudi. Carica je bila

zelo prijazna z nami, nas je poljubila in nam
je dala sladkarij. Pravijo, da si je nabral moj
oče veliko premoženje. Res je dobil dosti de-
narja, a je razdal skoraj vse v dobrodelne na-
mene. Ko je po njegovi usmrtitvi preiskala po-
licija naše stanovanje, je dobila 3000 rubljev.
Po smrti Rasputina so zaprli njo in njene se-
stre v Sibiriji, so jih nato spustili, potem pa
spet zaprli. Svoj kruh si služi Marija Grigori-
evna s poučevanjem plesa, obenem pa hoče
pisati spomine svojega očeta.

— Vино z umetno starostno zrelostjo. Ele-
ktrika se je pokazala že na toliko krajih obrt-
nega življenja kot zanesljiva pomočnica. Sedaj
jo bodo uporabljali tudi za to, da bo dala vino
v sodu tisto zrelost starosti, ki jo na vino tako
cenimo in v koje dosego je moralo ležati vino
po več let. Izumil je to profesor Henry v fizi-
kallnem laboratoriju pariške univerze. Z in-
dukcijske naprave vodita dve žici v sod; vino
izgubi s tem svojo rezkost, prav tako, kakor
če bi se naravno staralo, medtem ko se vinski
kamen ob istočasnem zvišanju alkoholne vse-
bine zmanjša. Barva izgubi intenziteto, tanin
se pa združi z vinskimi kamnom v neraztop-
ljivo snov, kakor jo vidimo v starih čestitljivih
steklenicah na dnu. Ta način je uporabljen za
vse alkoholne pijače; številne analize so do-
kazale, da ima umetno »staro« vino in žganje
vse značilne učinke naravne zrelosti. Ob-
enem pa še drago ni, za hektoliter je potreb-
nih samo par Wattov toka. Doba dela je krat-
ka, uspeh pravi, da je zanesljiv.

— Največja in najmanjša žarnica na svetu.
Najmanjša električna žarnica na svetu nima
svetljivosti niti ene četrti navadne sveče.
Meri četrta palca v premeru in ni večja od
pšeničnega zrna. Rabiljo jo samo zdravniki
pri svojih pacientih. Tako žarnico je rabil
nedavno tega zdravnik v Filadelfiji, da je
odstranil neznanost, ki je običajna v plju-
čih osemesečnega deteta. Žarnico so pri-
trdili na koncu srebrne cevi, ki je držala v
sapnik omenjenega otroka, tako da je zdrav-
nik mogel dognati, kje je ost običajna. Naj-
večja žarnica sveta ima svetljivost 100.000
sveč. Meri 12 palcev v premeru ter je 18 in
pol palca dolga. Njena svetljivost 2400krat
večja kakor svetljivost običajne žarnice.

Socialni vestnik.

Ameriški priseljeniški zakon.

Priseljenci izven kvote.

Sledeči priseljenci so označeni kot pri-
seljenci izven kvote (nonquota immigratis):

a) Neoženjeni otroci mlajši od 18 let ali
žena ameriškega državljanja, ki stanuje v
Združenih državah v času, ko je bila vložena
prošnja za ameriški vizum.

b) Priseljenec, ki je bil zakonito spušččen
v Združene države in ki se vrača v Združene
države po začasnem obisku v inozemstvu.

c) Priseljenec, ki se je rodil v Kanadi,
Newfoundlandu, Mehiki, Kubi, Haitiju, Domi-
nikanski republiki, v pasu Panamskega ka-
nala ali katerikoli državi osrednje in južne
Amerike, ravnotako njegova žena in neože-
njeni otroci izpod 18 let starosti.

d) Priseljenec, ki je bil vsaj dve leti pred
svojim prihodom v Združene države duhov-
nik kateregakoli veroizpovedovanja ali pro-
fesor katerega kolegija, akademije, semenišča
ali vseučilišča in kateri prihaja v Združene
države nadaljevat svoj poklic, nadalje njego-
va žena in neporočeni otroci izpod 18 let
starosti.

e) Dijak, vsaj 15 let star, ki pride v Zdru-
žene države nadaljevat nauke na priznani
akademiji, kolegiju, semenišču, vseučilišču ali
šoli, ki jo odobri tajnik za delo (poglavje 4.).

K temu se pripominja: Ameriški držav-
ljani, ki zahtevajo, da se njihovim sorodni-
kom prizna pravica, da pridejo izven kvote,
oziroma da se jim prizna prednost v okviru
kvote, se morajo za svojo prošnjo poslužiti
posebne tiskovine, katero izda generalni pri-
seljeniški komisar. Prošnje, napisane in pred-
ložene v drugi obliki, se ne sprejemajo.

Po dosedanjem zakonu so bili nekateri
poklici izzeti iz kvote, sedaj so pa vsi v
kvoto, in sicer: poklicni gledališki igralci,
umetniki, predavatelji, bolniške sestre, pri-
znani inozemski učenjaki, inozemci, zaposleni
kot hišni slugi ali služkinje. Ti spadajo sedaj
v kvoto. Inozemci, ki so pred svojim prihodom
prebivali vsaj pet let v kateri drugi ame-
riški državi, so bili izzeti iz kvote; po no-
vem zakonu so izzeti iz kvote samo oni, ki
so se rodili v kateri ameriški državi.

Prednost v okviru kvote.

a) Pri izdaji priseljeniških vizumov imajo
prednost:

1. Kvotni priseljenec, ki je neporočen
otrok, izpod 21 let star, ali oče, mati ali mož
oziroma žena ameriškega državljanja, ki je
sam vsaj 21 let star.

2. Kvotni priseljenec, ki je usposobljen
kmetovalec, njega žena in otroci izpod 16 let
starosti. (Ta prednost odpade pri tistih drža-
vah, katerih kvota je manjša od 300.)

b) Prednostni vizumi ne smejo presežati
50% (polovico) letne kvote katerekoli drža-
ve (poglavje 6.).

Po dosedanjem zakonu so imele v okviru
kvote prednost sledeče osebe: žene, otroci,
bratje, sestre, otroci izpod 16 let in zaročen-
ci(-enke) 1. državljanov Združenih držav, 2.
inozemcev, v Združenih državah, ki so zapro-

sili državljanstvo, 3. oseb, sposobnih za natu-
ralizacijo, ki so služili v ameriški vojski za
časa vojske (poglavje 6.).

Zakon daje v okviru kvote gotovo pred-
nost priseljencu, ki je usposobljen kmetova-
lec. Naredba podrobneje tolmači, kdo se sma-
tra za takega ter pravi: Za usposobljenega
poljedelca se smatrajo razen kmeta in polje-
delca tudi osebe, ki imajo izkušnje v kmetij-
skih zadevah, nadalje osebe, ki so izkušene
v gozdarstvu, vrtnarstvu in živinoreji. H goz-
darstvu se prištevajo vse osebe, ki so izučene
in usposobljene v proizvajanju, varstvu in iz-
koriščanju gozdov, nadalje osebe, ki so uspo-
sobljeni drvarji. K vrtnarstvu se prištevajo
vse one osebe, ki se razumejo v gojitev drev-
ev in vrtov, okraševanje vrtov ali v obdelo-
vanje vrtov in vinogradov. Kot izkušen živi-
norejec se smatra oseba, ki je usposobljena v
živinoreji v svrhu reje živine za trg ali v mle-
karstvu, ne pa oseba, ki ima nekoliko živine
samo za domačo potrebo.

Prošnja za priseljeniški vizum.

a) Prošnja za priseljeniški vizum je vlo-
žiti v dveh izvodih.

b) Priseljenec, pa naj spada v kvoto ali
ne, mora v prošnji za priseljeniški vizum na-
vesti med drugim svoje popolno in resnično
ime, starost, spol, narodnost, dan, mesec in
leto rojstva, kam potuje, osebni popis, imena
in naslove starišev ali drugih sorodnikov, na-
men potovanja v Ameriko, koliko časa na-
merava tam ostati, ali je bil kdaj v zaporu
ali v ubožnici, ali so bili kdaj njegovi stariši
v kaki norišnici in druge življenjske podatke.
Ako trdi priseljenec, da je priseljenec
izven kvote, tedaj mora dati nadaljne po-
datke, na temelju katerih zahteva priznanje
te pravice.

c) Priseljenec mora nadalje priložiti po
dva izvoda izpričevala o lepem vedenju, ka-
zenske in vojaške izkaznice, ako jih ima, dva
legalizirana rojstna lista in po dva izvoda
vseh drugih javnih listin, katere ima o njem
vlada, pod katero spada.

Priseljenec, ki je dobil vizum na svoj
potni list pred 26. majem 1924 in kateri prosi
za priseljeniški vizum pred 1. julijem 1924,
sme biti po uvidevnosti konzularne oblasti
oproščen priložiti zahtevane dokumente, ako
bi preskrba teh dokumentov zaradi njegove
odsotnosti in njegove domovine povzročila
preveč stroškov in izgubo časa.

d) V prošnji mora priseljenec navesti, ali
spada v eno ali drugo vrsto oseb, katerim
prepoveduje ameriški priseljeniški zakon
vstop v Združene države.

e) Ako priseljenec ni vstanu reči, da ne
pripada kateri izključenih vrst, ali trdi, da je
zaradi katerega zakonitega vzroka izvzet od
izključitve, tedaj naj navede v svoji prošnji
vse razloge za svoje trditve.

f) Priseljenec mora oba izvoda svoje
prošnje podpisati in s prisego potrditi v na-
vzočnosti konzularnega uradnika.

g) Za prošnjo in legalizacijo, všteti du-
plikati, se računa prosilcu pristojbina v zne-
sku 1 dolarja (poglavje 7.).

• • • • •
a Socialno skrbstvo dunajske občine. Ob-
čina Dunaj vzdržuje v javnih hiralnicah okrog
10.000 in v splošni javni oskrbi okrog 30.000
starih in delanezmožnih ljudi. Poleg teh še
okroglo 4000 blaznih, 2000 jetičnikov in 1000
drugače bolnih odraslih. Na polju mladinske-
ga skrbstva preskrbuje 5000 bolnih otrok, 7
tisoč sirot vzdržuje deloma po javnih zaveti-
ščih, deloma v privatni oskrbi. Mestni mladins-
ki urad prehranjuje okroglo 33.000 otrok, da-
lje dobiva okroglo 20.000 šolobveznih javno
prehrano. 5000 otrok se nahaja v otroških vrt-
cih in letošnje poletje je bilo okrog 27.000
otrok poslanih na počitnice na kmete. Kako
veliki izdatki za javno skrbstvo obremenjujejo
mesto, se najbolje razvidi iz tega, da so pre-
teklo leto izdatki za socialno skrbstvo znašali
30 odstotkov vseh občinskih izdatkov.

Cerkveni vestnik.

c Evharistični shod za spodnji del trebanj-
ske dekanije na Zalostni Gori v Mokronogu
dne 9. in 10. avgusta 1924. V soboto 9. avgusta
popoldne spovedovanje, ob 7 zvečer govor in
litanijske. V nedeljo 10. avgusta: Ob 5 zjutraj
se izpostavi Presv. R. T. Ob 6 zjutraj govor:
Presv. Evharistija in mošje, nato sv. maša. Ob
8 in 9 dopoldne sv. maša. Ob 10 govor in
sv. maša. Ob 2 popoldne govori: Presv. Evha-
ristija in mladina. Presv. Evharistija in tretji
red. Ob 3 govor: Presv. Evharistija in misijo-
ni. nato procesija, posvetitev, zahvalna pesem.
Geslo: Vse za Jezusa!

c Evharistično gibanje v Sloveniji. De-
kanije ljubljanske škofije tekmujejo, kako
bodo bolj slovesno priredile evharistične
shode. V Grobljah, kjer se je obhajal shod
za kamniško dekanijo, je bilo navzočih do
10.000 vernikov. Ako bo udeležba pri evha-
rističnih shodih, ki se bodo vršili naslednje ne-
delje (danes teden n. pr. v Raki za leskovoško
dekanijo in v Šmartnem pri Litiji za litijsko
dekanijo) tudi tako številna, potem bodo v
letošnjem letu v ljubljanski škofiji narav-
nost ogromne množice in skupnih slovesnih
obhodih izkazale Zveličarju dolžno čast, same
sebi pa izprošile milost stanovitnosti in kre-
postnem krščanskem življenju. Najboljši pri-
pomček, da bodo udeleženci ohranili sado-
evharističnih shodov, v svojem življenju, je

bratovščina presv. Rešnjega Telesa. Kar se
množicam priporoča v evharističnih govorih,
to bodo najboljše izvrševale združene v molit-
vi in dobrih delih v bratovščini presv. Reš-
njega Telesa. Zato naj bi se povsod priporo-
čal pristop k tej bratovščini. Uredbo in du-
hovne dobrote bratovščine opisuje knjižica
»Bratovščina za vedno čiščenje presvete-
ga Rešnjega Telesa in za opravo ubožnih cerkva
v ljubljanski škofiji«. Poleg pouka o bratov-
ščini ima lična knjižica od strani 12.—32. uro
molitve pred najsvetejšim Zakramentom in
druge pobožne vaje. Knjižica je izšla v novi
izdaji in stane 2 Din. Dobliva se pri vodstvu
bratovščine in v Ljubljani in v prodajalni Kat.
tisk. društva (Ničman) v Kopitarjevi ulici.

c Moška in mladinska Marijina družba
v Križankah ima danes popoldne ob 6 redni
mešani shod v družbeni cerkvi. Vodstvo te
družbe ima svojo redno sejo prihodnji petek,
dne 8. avgusta ob pol 8.

Naznanila.

»Ljubljana« bo imela v ponedeljek, dne 4.
avgusta ob 7 zvečer vajo za ženski, ob 8 za
moški zbor. Kdor je v Ljubljani, ne izostani;
dve važni prireditvi sta pred vrati.

Orlovski vestnik.

Kranj. Prijatelje lepe orlovske organiza-
cije vabimo za danes teden v gorenjsko me-
tropole, v prijazni Kranj, kjer praznuje orlov-
ski odsek petinajstletnico obstoja. Na ta dan
bo odsek tudi blagoslovil po g. dr. Klinarju,
stolnem kanoniku, orlovski prapor. Gotovo
je mnogim še v živem spominu mogočna or-
lovska manifestacija »I. Gorenjski tabor« iz
leta 1921. Prihitite tudi sedaj vsi iskreni pri-
jatelji orlovstva v Kranj, da skupno z nami
manifestirate za organizacijo, ki se resno tru-
di za preporod slovenskega naroda. Pridite
in pokažite nam, da odobravate naše delo.
Prireditve bo celodnevna. Dopoldne ob 9. uri
bo sv. maša pred Ljudskim domom, nato bla-
goslovitev prapora in zborovanje. Popoldne
ob 3. uri bo pa javna telovadba na »Farovski
loki«. Prijateljem orlovstva kličemo: Na svi-
denje danes teden v Kranju! Bog živi!

Turistika in sport.

Radeče. Danes ob 5 popoldne se vrši na
prostoru g. Starca nogometna tekma SK Red
Star Celje : SK Radeče. Zvečer ob 9 priredi
član belgrajske opere g. Joso Zorman koncert,
na katerem se bodo izvajale operne in kon-
certne arije. Sodelujejo g. Ilija Todorović (če-
lo) in domačinka gđ. Milena Rozina (klavir).
K vsem prireditvam se vabijo prijatelji ku-
maric, sporta in umetnosti. Posebno vabljeni
tukajšnji letoviščarji.

Mladinske pokalne tekme. Ljubljanski no-
gometni podsavez razpisuje v svojem službe-
nem glasilu »Jutruc« od 1. avgusta pokalne tek-
me za mladinska moštva, v katerih smejo na-
stopati igralci, ki dosežejo letos največ 17. le-
to (rojstvo leto 1907 ali več). Pravico do ude-
ležbe v teh tekmah imajo poleg klubov, ki so
včlanjeni v podsavezu tudi klubi in skupine,
ki niso včlanjeni in ki niso prijavljeni javnim
oblastem. LNP opozarja tudi tem potom na
razpis z dne 1. avgusta. Prijavni rok je do 4.
avgusta na naslov podsaveza, poštni predal 18.

Darovi.

Nadaljnji darovi za Juvanovo družino. Za
družino orjunske žrtve Rudolfa Juvana je da-
rovalo delavstvo zveze Vič 102 Din, med že-
lezničarji v kurilnici pa je v isti namen zbral
tov. Knez 462 Din. Blagim darovalcem se dru-
žina Juvan iskreno zahvaljuje.

Poizvedovanja.

Davčni uradnik je izgubil svojo celo
plačo v znesku 1000 Din (10 bankovcev po
100 Din) na poti od Jugoslovanske tiskarne
do Ljudske kuhinje. Najdeni denar naj se
izroči v naši upravi.

Zavitek s perilom in obleko je pogrešila
neka ljubljanska rodbina, pri izstopu iz vla-
ka, ki je 31. jul. ob 6 popoldne privozil iz
Kamnika. Pošteni najditelj naj zavitek proti
nagradi odda v upravi našega lista.

Našla se je nemška molitvena knjižica.
Dobi se v trgovini pri Amerikancu, Stari trg.
Ključ je nekdo našel v petek na Krekovem
trgu pred Impekom. Shranjen je v našem ure-
dništvu.

Izgubila se je v nedeljo 27. t. m. pop. od
3. do 4. ure damska zlata zapestnica z uro od
kolodvora Domžale do Doba. Pošteni najditelj
se naproša, da jo odda proti nagradi v pisarni
tovarne g. Jos. Krmpotič na Viru ali pa —
upravi tega lista.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazova- nja	Baro- meter v mm	Termo- meter v °C	Pathrom. diferenca v °C	Nebo, vetrov	Padavine v mm
1./8. 21 h	735.8	20.2	0.6	obl. jasno	—
2./8. 7 h	734.5	18.0	1.0	jasno zahod	—
2./8. 14 h	733.7	23.4	2.3	jasno	—

Provizijski potnik

ki bi hotel poleg svojega posla prevzeti prodajo HLAČ, kap in nahrbtnikov, se takoj prejme pri L. REBOLJ v KRANJU. 4389

Dva dijaka

sprejem na stanovanje in hrano. Event. instrukcija v hiši. Naslov pri upravi «Slovenec» pod št. 4411.



Matija Cuderman

poštini poduradnik in hišni posestnik po dolgem trpljenju, previden s sv. zakramenti, nocoj ob tričetrt na osem zapustil to solzno dolino. — Zemske ostanke drugega pokojnika prenesemo v ponedeljek, dne 4. avgusta ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Soteska 6, na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 2. avgusta 1924.

Globoko žalujoča rodbina
CUDERMAN.



Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da je naša nadvse ljubljena in skrbna mama, stara mama, tašča in teta, gospa

Marija Tome

gostilničarka „Pri Raci“

danes, dne 2. avgusta ob 10. dopoldne v 66. letu po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 4. avgusta t. l. ob 15. popoldne iz hiše žalosti, Celovška cesta št. 14, na pokopališče pri Sv. Križu.

Vsem, ki so poznali preblogo rajnico, jo priporočamo v blag spomin.

Sp. Šiška, dne 2. avgusta 1924.

Rodbina Račič in ostali sorodniki.

Zahvala.

Za mnogobrojno izraženo sožalje povodom smrti mojega predragega očeta, se vsem najlepše zahvaljujem.

Posebno se zahvaljujem prč. duhovščini, darovalcem vencev in šopkov, pevskemu društvu »Krkovo-Trnovo« za ganljive žalostinke in vsem, ki so spremili dragega pokojnika na zadnjem potu.

Ljubljana, dne 2. avgusta 1924.

Angela Gorše.

HELENO BERGLEZ

danes 2. avgusta 1924 ob pol 10. dopoldne po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere. — Pogreb predrage nepozabne pokojnice bo v ponedeljek dne 4. avgusta 1924 ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Strmi pot 2 (za gradom), na pokopališče k Sv. Križu.

Iskreno ljubljeno pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 2. avgusta 1924.

Ignacij Berglez, soprog. — Srečko Berglez, trg. potnik; Avguštin Berglez, mestni učitelj, sinova — in ostali sorodniki.



Marija Windischer roj. Žebre

po daljšem trpljenju, danes ob 12. uri ponoči, v 77. letu starosti, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v nedeljo, dne 3. avgusta ob 3. uri popoldne iz deželne bolnice k Sv. Križu. — Sv. maše zadušnice se bodo brale pri sv. Jakobu v Ljubljani in v farni cerkvi v Kranju.

Kranj-Ljubljana, dne 2. avgusta 1924.

Fani Ahlin roj. Windischer, hči. — Antonija Lotrič roj. Žebre, sestra. — Jakob Žebre, nadučitelj, brat. — Josip Ahlin, davčni nadupravitelj, zet. — Jernej Lotrič, svak. — Josip Ahlin, poručnik vojnega broda, Vera, Stanko, Bogdan Ahlin, vnuki.

KROJAŠKI VAJENEC

priden in pošten, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Voč se izve v trgovini KUSLAN, Karlovska c. 34.

Iščem mizarskega

- poslovodjo - za strojno mizarstvo. GOLD, Križevci, Hrvatsko. 4298

Trgovski POMOČNIK

ali prodajalka se sprejme kot prva moč v trgovino z mešanim blagom na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na upravo «Slovenec» pod št. 4385.

Trg. UČENEC se sprejme v trgovino z meš. blagom in dež. pridelki, in sicer poštenih staršev, 15 let star, z 8 razr. osnovno šolo, zmožen sloven. in nemškega jezika. Vstop 10. do 15. avgusta v trgovini IVAN SEVER, Velenje. 4354

Spreten in izvežban
manufakturst

vojašine prost, se takoj sprejme pri tvrdki FRANC MATHEIS-ovi nasl., Brežice ob Savi. 4366

Izobražena
vzgojiteljica

starejša moč, lahko upokojena učiteljica, se sprejme k trem fantikom 5, 7 in 9 let starim. Pogoji poleg slovenske nemščine, event. italijanske ali francoske ter glasovir. Nastop takoj ali s 15. avg. t. l. Pismene ponudbe z zahtevo plače na upr. lista pod št. 4385.

Mesto KONTORISTINJE ali pisarniške moči IŠCEM z dvorazred. trgov. šolo. Naslov pri upravi pod št. 4346

ZLATARSKI

— VAJENEC —

se TAKOJ sprejme. LUD. CERNE — LJUBLJANA — Wolfova ulica št. 3. 4368

DOBRO IZVEŽBAN

KOTLAR

(Kesselschmied) se išče za trajno službo. — Ponudbe z navedbo priročal pod »KOTLAR« št. 4284 na upravo lista.

Gračinski GOZDAR,

drž. preizkušen, nepogojno pošten in zanesljiv, z dolgoletno intenzivno prakso vsega gozdnega in lovškega obrata (z znanjem kmetijstva, čebelarstva, sadjarstva in pridelovanja sočivja), bi kot tak ali oskrbnik majhne graščine — takoj rad premenil mesto. — Ponudbe pod »GOZDAR« št. 4194 na upravo.

Kdo kupi?

DALJNOGLED, dober, na prodaj za 500 Din. Ponudbe na upravo «Slovenec» pod št. 4385.

ŠIVALNI STROJ

prodam, radi pomanjkanja prostora. — Naslov v upravi «Slovenec» pod št. 4409.

«PUCH»-MOTOR

6-7 HP s priklopn. vozom «Nekarsulm», moderno preurejen, vse v dobrem stanju, se prodaja po jako ugodni ceni. Št. Vid n. Ljubljano 21.

VIOLINA

razigrana, ceno naprodaj. — Poizve se v TACNU št. 69.

Malo posestvo

blizu Ljubljane, prodam radi selitve. Naslov pri upravi lista pod številko 4402.

ŽREBICO

13 mesecev staro, prodaja IV. KUNST, Tacen št. 40, Št. Vid nad Ljubljano. 4401

PRODA se skoro nov, enozir. dvovprežen, pokrit

voz (kočija)

črno-zelene barve, po ugodni ceni pri ANT. STERGAR v Kamniku. 4362

Restavracija pri kolodvoru z vsem inventarjem, hlevom itd. se odda najboljšemu ponudniku. Kavelja 25.000 Din. — Ponudbe z višino najemnine na VINKO SIRC, Kranj. 4325

PRODAMO

izpod dnevne cene več tisoč

cementnega
strešnika

(FALZ). Nudimo cementne cevi za kanalizacije in druge betonske izdelke. Trboveljski cement po konkurenčnih cenah. F. BANDA in drug, Karlovska cesta 8. 4371

Hiše, posestva



trgovine itd. naprodaj!

MALE in VEČJE HIŠE v Zagrebu, sredi mesta, dalje vile, nove zgradbe z vrtom itd. POSESTVA v Sloveniji, blizu Celja, Maribora, Ptuja itd. Manjša POSESTVA blizu Broda, Belovara, Novske, Zagreba, Kutine, Andrijeve, s TRGOVINO, blizu Gradiške s trafikom in točilnico itd. Posl. št. P 352, P 363, P 438, P 464, P 445, P 344, P 453.

Krasno VELEPOSESTVO pri Sisku, pol ure od postaje, enonadst. hiša z gosp. poslopji, hlevi itd. — Velika zemljišča, livade, njive, gozdi, skupno 150 oralov. Celoten živi in mrtvi inventar, mod. gosp. stroji, benzin motor itd. Sijajna prilika za sposobna gospodarja in ekonomu. P. 385.

Na BLEDO se naprodaj krasne zgradbe ob jezeru, tik kraljeve vile. P. 397.

GOSTILNE in VINOTOČI v Sloveniji, Zagrebu, Križevcih in drugih mestih.

TRGOVINE v raznih mestih Slovenije in Hrvatske.

HOTEL in RESTAVRACIJA blizu Broda, 11 mod. urejenih sob, vel. plesna dvorana, razni drugi prostori, sobe za služabništvo. P. 444.

RESTAVRACIJA v Zagrebu blizu Zrinjeva z vsem inventarjem. N. 437.

Krasno VILE v Zagrebu v Tuškancu, Peščenci in drugih mestnih delih.

Veliko število drugih objektov. Zahtevajte brezplačne ponudbe od centr. agenture.



ZAGREB, Gjorgijeva ul. 11.

5 oleandrov

bujno rastočih in krasno cvetočih naprodaj. Naslov v upravi lista pod št. 4350.

Mladi lovski PSI-FERMACI ceno naprodaj. Naslov pove uprava pod številko 4408.

Daljnogled naprodaj. Naslov v upravi lista pod št. 4379.

Posestvo za stavbena ali lesena podjetja v veleobratnem mestu Slovenije, sestoji iz novodobno urejene stanovanjske hiše s 5 sob in 2 sobnega stanovanja, delavnice, vkladališča, kot gospodarstva, poslopja, velikim skladiščem, zraven pripadajočim vinogradom od 4 oralov velikosti (vinograd, njiva, travnik in gozd) se radi preselitve prodaja pod ugodnimi pogoji. — Neposredna vprašanja naj se pošljejo na upravo lista pod: «Priložnostni kupec»/4367.

ZNIŽANE CENE

otroških vozilov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov ter raznih motociklov, šivalnih strojev in pneumatike. — TRIBUNA F. B. L., Ljubljana, Karlovska c. št. 4. Sprejemajo se v polno pravico za emaliranje z ognjem, poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko. 4397

Pletilni stroj

8/00, z mizo, in SUKALO (Spulmaschine) — ceno naprodaj. Plačilo lahko v dveh obrokih. — Vprašati je na Martinovi cesti št. 8.

Enodružinsko HIŠO

z vrtom 400 m², s 3 sobami, kuhinjo, shrambo, kletjo in elektriko, vodovod, v bližini elektr. železnice, se prodaja za Din 112.500. — POSEST, realiteta pisarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24.

VEČ TRGOVSKIH HIŠ na deželi, deloma tudi z inventarjem, poceni (po Din 125.000—150.000 in višje) in pod ugodnimi plačili pogoji naprodaj pri «Posest», realiteta pisarna, d. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24

Večje število

KMEČKIH POSESTEV od 3 do 120 oralov, več gostiln. posestev v Ljubljani in na deželi, restavracije, hotele, graščinska in vinogradna posestva, mline, žage, stavbene parcele, stanovanjske hiše in vile prodaja pod ugodnimi plačilnimi pogoji «Posest», realiteta pisarna, d. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 24. 4405

TRINADSTROPNO

NOVO HIŠO

moderno zidano z 9 stanovanji v Mariboru, v sredini mesta, ugodno prodam. Ponudbe pod št. 4393 na upravo.

Več parov moških in žensk. CEVLJEV ceno naprodaj. — BREG št. 2, I. nad., desno.

PRODAM DVE NJIVI

vsaka čez 1 oral, pri Sv. Križu ozir. Dunajski cesti. Ponudbe na upravo lista do 7. avgusta pod »KUPIM«.

Pletilni stroj

prodam radi bolezni. Naslov pri upravi pod št. 4347.

PRODAM dobro ohranjeno otroško POSTELJICO. Več v Hrenovi ul. 13, Ljubljana.

Specialna
tovarna

s 3 velikimi obrati, ki so na vrhuncu italijanske

slačičarske

industrije

(čokolada, kakao, sladkarije v zavojkih, mandelji v sladkorju, karamela, melisenci, anjeti, konfekti) in je svoj izvoz razširila po vsem svetu

Išče zveze

v svrhu organiziranja dela po Hrvatski z najbolje vpleteno zastopniško ali veletrgovsko. Ponudbe pod št. 4350 na Unione Publicita Italiana, Milano, Italija.

Meblirano S O B O

s separ. vodom išče mirna in solidna gospodinja za takoj ali najpozneje do 1. IX. 1924. — Ponudbe z naslovom in označbo cene na upravo lista pod Uradnica 27/4349.

Perilo

boljše, moško, sprejem v pranje in likanje. Ponudbe pod Vestno delo na upravo.

Kdor da več

za priporočilo svoje tvrdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje česče večje škode.

Kdo prodaja?

KUPIM srednjeveliko

TRGOVINO

knjižne stroke, v mestu ali na deželi. Ponudbe z natančnimi podatki na upravo pod »UNIVERSUM« 4416.

Mešalni STROJ

za izdelavo testa (Mischmaschine) kupim. Isti mora izdelati najmanj 150 kg testa naenkrat. Reflektira se na novi ali že rabljeni stroj. — Ponudbe in navedbe cen na naslov: ERNEST DRČAR, Šmartno pri Litiji. 4395

NAJVEČJE CENE

DOSEŽETE,

ako prodaste krajnike 4 m dolge in jamski les, smreka, bor, hoja, 2-7 m dolg, 12 do 30 cm premer, Artur Agliu, lesotrzcu v Rečici ob Paki. 4311

Trgovski lokal

se dá takoj v najem s stanovanjem in skladiščem, na najbolj prometnem kraju v Kranju. — Naslov se poizve v upravi lista pod št. 4157.

POSOJILO

200.000 DINARJEV

IŠČE ugledna trgov. tvrdka za eno leto proti dobremu obrestovanju. Ponudbe pod »Merkur 1925« št. 4394 na upravo «Slovenec».

Išče se STANOVANJE

2 sobi, kuhinja, proti nastopu, oziroma se zamenja z manjšim na periferiji. Ponudbe na upravo lista pod: »STANOVANJE« št. 60.

ŠENTJANŠKI PREMOG

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo PRODAJNI URAD šentjanškega premogovnika And. Jakl — LJUBLJANA, Krekov trg 10.

Naznanjam

slavnemu p. n. občinstvu, da sem

otvoril v Kolodvorski ulici št. 27

NA DVORIŠČU — NOVOUREJENO

izde'oval. za krznarstvo in vsakovrst. čepice.

Solidne cene. Postrežba točna.

Priporočam se za cenj. naročila ter beležim z odličnim spoštovanjem ALOJZIJ LAMPIC, krznar.

Obvestilo.

Naznanjamo, da se je tvrdka Počivalnik, Zaveršnik i drug 1. avgusta spremenila v tvrdko POČIVALNIK in SAKS, elektrotehnično podjetje za vsakovrstne inštalacijske napeljave in mehanična dela — v MARIBURU.

Priporočamo se p. n. odjemalcem za nadaljno naklonjenost in cenj. naročila.

ZNIŽANE CENE!

Najbolje se kupi brez dvoma

»Pri nizki ceni«

IGNAC ŽARGI

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 3.

Nudi cenj. odjemalcem razno damsko, moško in otroške perilo, razne nogavice v vseh barvah, svilnate flornogavice za dame ter velika izbira potrebščin za šivilje, kakor razne nakite, trese, svilne, vezene itd., dalje velika izbira potrebščin za krojače.

ZNIŽANE CENE!

Odda se

prodajalna na deželi

Z BLAGOM in INVENTARJEM za takojšen prevzem. Odkupnine se ne zahteva. Poleg prodajalne je tudi stanovanje. Kupnino približno 100.000 Din bi bilo plačati polovico takoj, drugo polovico v enem mesecu. — Reflektanti naj se oglašijo pod »PRODAJALNA I. št. 4364« na upravništvu «Slovenec».

Upozorjamo gg. trgovce
da razstavimo naše
železno pohištvo
na Vzorčnem Veleselju v paviljonu
„G“ 229 St.

'ZMAJ' ind. želj. robe d. d.
Zagreb, Petrinjska ul. 3.

VSE VRSTE REKLAMNIH NAPISOV za Ljubljanski veleselje, bodisi na zunanji ograji ali v notranjih prostorih — dobavlja se vedno kakor do sedaj trdka **Pristou & Bricelj**, Ljubljana, Aleksandrova ulica 6. — Strokovno izučena specialista za črkoslikarstvo v vseh panogah te stroke. Specialiteta: steklene napisne firme, slikanje držav. in drugih grbov po predpisih. — Izvršitev od najenostavnejšega do najprecejnejšega modernega sloga. — Naročila za Ljubljanski veleselje prosimo pravočasno, da nam bo mogoče ista točno dobaviti. — Telefon 908. — Ustanovljeno 1903.

15 letno jamstvo

Svetovno znani najboljši šivalni stroj je edino le **Stoewer** za rodbinsko in obrtno rabo.

ZALOGA
L. BARAGA, LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA 6/1

Gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu se priporoča trdka

FRANC CERAR družba z o. z.
tovarna slamnikov in klobukov
v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.
Popravila se sprejemajo vsako sredo pri Kovačević & Tršan, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

PALACE HOTEL „LIŠANI“ NOVI VINODOL

Počenši od 15. septembra stane prvorazredna oskrba in soba dnevno za osebo

Din 80⁰⁰

Daljna pojasnila daje radevolje Ravnateljstvo hotela

VILLA „SAN MARINO“ NOVI VINODOL

UGODNA PRILIKA

se nudi posestnikom, posebno onim, ki imajo hiše s slamo krite, ker si lahko nabavijo v Celjski opekarni E. Unger-Ullman prvorazredno strešno kakor vsako drugo opeko danes najceneje. Opeka je cenejša od slame. — Pisarna: Celje, Razlagova ulica št. 4. — Tovarna: Sp. Rudinja pri Celju. — Za cenj. naročila se uljudno priporoča

CELJSKA OPEKARNA E. UNGER-ULLMAN.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

25

To je takrat, če igra veter lahen napev. Če je čisto tiho, se plazijo meglene vile težko in trudno v sivih tančicah kot k pogrebu, in kamor pridejo, visé na vseh bilkah in brazdah njihove solze. Jokajo, da je umrl veter. Lahkomišljeno ljudstvo joka kmalu.

Dokler se ne naspi veter in se ne zbudi kot vihar. Potem pride veliki dan čarovnic. Meglene vile letajo po zraku, plešejo po vrhovih dreves, skubijo petelina na zvoniku, delajo vratolomne skoke z gorá v doline, iz dolin v gore, in stare ženske ob potoku klonijo glave, ker ta neumnost je neokusna za nje.

Redkokdaj so meglene vile domače. Pri popolnoma čistem zraku ostajajo v plesnih dvoranih skrite. Vidi se samo, kako se iz daljne goščave dviga lahen dim. Tam si kuhajo meglene vile kosilo in si krpaajo raztrgane obleke.

Mirno, samotno je po vseh lokah.

Ves dan stoji stari kažipot ob cesti tik vasi in kaže z roko proti mestu. Nikogar ni, ki bi ga vprašal za svet. Dolgočasna je ta služba in tudi sramotna za čvrste starce. Lipa zraven njega se včasih pritožuje, da jo grizejo miši v noge, in pravi, da je to tako nadležno, kakor če ima kdo bolhe v nogavicah. Recimo, da je tako, pa je vendar kaka izprememba. Njega ne grize nobena miš, ne zato, ker je mož uradnega značaja, ampak ker ima s črnim katanom

debelo namazano deblo, ki se ga ogibljejo miši. Vedno, leto za letom, samo govoriti: »V Soolberg 6 kilometrov« je neumno, zlasti, ker ga nihče, ki pride mimo, ne vpraša po njegovi modrosti, ampak že sam ve, da pelje ta cesta v Soolberg. Tudi njegov napis na prsih: »Beračenje je v tej vasi strogo prepovedano« mu prinaša malo veselja. Prosjaki, ki hodijo mimo, ne znajo najbrž brati, ker se nobeden ne ustraši njegovega napisa in vsi beračijo.

Kaj mi je storiti? Življenje si bo vzel. V temni noči se bo vlekel čez cesto, da ga povozi težek voz.

Nekega dne pride po cesti dr. Friedlieb in se ustavi pri kažipotu. Ta ve kot pameten človek njegove bolečine, ve, da se jezi nad ljudmi, vzniki, berači in mišmi. Ne pomiluje ga pa ne, ampak mu potrka s palico po nogi in pravi: »Ne godrnjaj, leseni starec! Vaški kažipot ni nikakr steber po Litfassovem vzorcu in poglavar ni nikakr deželni svetnik.«

Nato gre dalje. Tudi on je v težki samoti. Dopoldne je šel loviti ribe. Nasedel se je ob potoku. Ujel je mnogo rib in jih poslal v vas. Toda večkrat je moral iti sam gledat, če znajo ženske tudi prav pripraviti ribe; kajti Scherwenkovka je zagrebla nekoč dva krasna slajma v gnoj, ker ni vedela kaj z njimi početi. Premišljeval je ob potoku, če bi napisal za vaščane »kuharico«. Toda sam ne zna mnogo kuhati. To je opustil.

Popolne je šel na lov. Pogosto je postal mehkočuten in pustil dva ali tri zajce. Potem je gledal za njimi. In če je videl, da so se ustavili v varni oddaljenosti, je vedel, kaj govorijo: »Vidiš, stara, ti si imeja

stražo! In če ne bi bil dr. Friedlieb tako neumnen, bi bil zaradi tvoje nepazljivosti enega izmed nas ujel.« »Bodi tiho, stari! Če bi bil ustrelil tvojo drugo ženo, to bi bilo čisto prav.«

Potem je videl doktor, kako sta se premetavali obe zajkiji, in korakal zadovoljen dalje.

Če se je pa nato spomnil — Kristine in mladega godca, katerega je sam pripeljal v Hartmannovo hišo, je bil ob vso dobro voljo in težka sramota polja je legla nanj. Hipoma se je zdel sam sebi s petinštiridesetimi leti star in smešen, kot če je kdo zamudil mladost, ljubezen in srečo in išče v jeseni vijolic. Stari! Smešen! Neumen!

Tega ni mogel dolgo prenašati. Vrnil se je domov. Da bi se raztresel, se je prepiral s sestro Ivanka, katero je imel za še bolj staro, smešno in neumno, kakor je sam bil.

Ali je pa šel v vas in pregledoval zrak kmetiskih hiš. Že davno jih je pripravil do tega, da so zračili sobe in vsi so kupili toplomere. Kdor ni imel toplomera in ni zračil sobe, je moral biti pripravljen na najhujše sovraštvo poglavarjevo. Z vsakovrstnimi policijskimi odredbami mu je grozil življenje in se ni brigal za to, da je poglavar zdravniku na ljubo pristranski. Kdor ni živel po zdravstvenih predpisih, je bil pri njem zgubljen.

Njegov najljubši načrt je bil, da bi zgradil ljudsko kopel. Treh stvari je treba, je mislil, da naredimo iz našega kmetkega prebivalstva ljudi iz železa: 1. dober zrak v sobi, 2. uživanje sočivja, 3. kopanje. Če bi se to doseglo, potem bi se mo-

rala pri tako zdravem kmetkem delu doseči povprečna starost 100 let z lahkoto.

Kadar je šel skozi vas, je sklenil, da se bo ognil Hartmannove hiše, pa slednjič je vedno zvil tja, pa ne zaradi Kristine, si je prigovarjal, ne, ampak, da bi pil čašo piva, da bi dokazal, da ni kak zagrižen abstinent, ampak da bi s svojo navzočnostjo druge odvrnil od nezmernosti.

Če mu je Hartmann stregel, je kramljal z njim nejevoljno pol ure, se ga kmalu naveličal in slednjič zatrdel, da se mora Hartmann bolj brigati za kmetijo. Da ves dan sedi v gostilni, to ni zanj. Gospa ni nikdar stregla gostom, to mu je bilo všeč, ker se ni razumel z njo. Ostane še nagajivka Lora. S to je imel vedno boje. Nič ni gledala nanj. Proj mu je to ugajalo, rad jo je prijel včasih za roznata ušesa, zdaj se mu je pa zdela lahkomišelnost in otročja in vedno je zagodrnjal, če mu je prinesla prav star časopis ali uganila kako drugo burko.

Često se je dolgo mučil in šel slednjič vendar v kuhinjo, kamor je prilezel godrnjaje in s kakršnikoli izgovorom. Tu je dobil Kristino, katero je zastoj čakal v gostilni. Usedel se je na stol in pripovedoval brezpomembne reči. Čutil se je mirnega. Bilo mu je, kot da je ves dan iskal ta stol, kot da se ne bi mogel na katerem drugem počiti. Kristina ni nikdar ropotala pri delu kot Ivanka, nikdar ni kaj neumnega vprašala, nikdar ni kaj nespametnega odgovorila kakor Ivanka. Razumela ga je, znala mu je celo ugovarjati, ne da bi ga dražila. V ti kuhinji ni bilo mrtve samote, tukaj je bil mir in tiho veselje.

(Dalje sledi.)

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvi v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 175.000.000—.

Javna prostov. dražba

se vrši dne 6. avgusta t. l. ob 9. dopoldne v Ljubljani, Zvonarska ulica 1. Prodajalo se bo 15 različnih motorjev (motociklov) — novih in že rabljenih, več dvokoles in motorčkov za montirati na dvokolesa, 16 šivalnih strojev za šivilje, krojače in čevljarje, 3 pisalni stroji, več otroških vozčkov, 4 avtomobili, 2 stružnice za železo, pripravne za male mehanike, 2 električ. motorja itd.

Hrastove in smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v debelinah nad 30 cm kupimo vsako množino franko vagon, najraje na progi Zidani-most—Brezice. Ponudbe z navedbo cene, množine in kraja, kjer se isti lahko ogledajo, na:

AND. JAKIL - Krmelj
(Dolenjsko).

Ing. Rudolf Treo

stevbanik
vhod samo,
Gospodsvetska c. 12.

Hiša ali vila

enodružin., visokoprtil., popoln. nova, 96 m² zazidane površine, napredaj. Krasno stanovanje takoj. Več pove F. Jerko, Črnača, p. Jelica.

RAZPIS SLUŽBE.

Podpisano županstvo razpisuje službo dveh OBC. POLICIJSK. STRAZNIKOV. Nastop službe čimprej. Plača po dogovoru. Pogoji se izvejo pri županstvu, pri katerem je tudi vlagati prošnje do 15. avgusta 1924.

Mestno županstvo Škofja Loka.

Haider s. r., župan.

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga
obračate pozornost
na veletrgovino manufakturnega blaga
VILIM PICK

podružnica MARIBOR, Aleksandrova 26,
središnica Zagreb, Duga ul. 6. - Telef. 334.

kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah in vrlo solidni postrežbi.

NA DEBELO! **NA DEBELO!**

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani



ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznane prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

ARNOST NEY DIOČIŠKARSKO DRUŠTVO
ZAGREB, BOSKOVICEVA ULICA 40

Javljamo, da je naša jesenska in zimska kolekcija v pripravi. — Poznana je vsakemu krojaču naša nedosežna lahota

ŠTOFOV IN POTREBŠČIN
!! POZOR !!
Gene osobito prikladne!
Kolekcije pošiljamo resnim reflektantom, izključno krojačem brezplačno. — Naročite jo po dopisnici
ARNOST NEY D. D.

LOKOMOBILI 10-500 HP

Wolf-Lanz novi ali popolno generalno popravljene in preizkušene s tovarniškim jamstvom in montažo.

Sirovooljni - Diesel - upojni plin - motori

BRAČA FISCHER B. ZAGREB

Pantovčak 1 b. Pogledajte naše veliko skladišče.



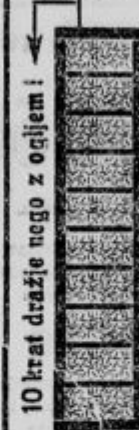
Erman & Arhar

St. Vid nad Ljubljano

Splošno mizarstvo,
izdelovanje žaluzij,
rolo itd.

Popravila se sprejemajo

Stroški pri uporabi bencina.



Vozi brez bencina!

Adaptiral svoj auto-aktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekti in reference daje

Jugo-Hag

Ljubljana : Telefon 560

Borovičeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

MANUFAKTURNA TRGOVINA MARIJA ROGELJ

SV. PETRA CESTA IN LINGARJEVA ULICA LJUBLJANA

vljudno naznanja, da se je 1. avgusta preselila na Sv. Petra cesto št. 26, nasproti hotela Tratinik ter se zahvaljuje cenj. odjemalcem za naklonjenost do sedaj in se še nadalje priporoča.

BLAGO DOBRO! **CENE NIZKE!**

WEITZEL Ingenieur Gesellschaft, Komandit. dr.

Oddelak I. CENTIVE

tehničnih naprav industrijskih podjetij in poslopij vseh vrst in za vse namene.

Oddelak II. STROKOVNA MNENJA

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelak III. STROJI

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najboljše zveze! Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavbeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

„SLOVENEČ“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

za oglase

veliki ali pa tudi v priprosti

najbolj

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

v tem med našim ljudstvom po deželi najbolj

majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

priporočljiv!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo

naiboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

CERKVENI ZVONOV

iz

Böhler-Specialnegea jekla

Neprekosljiva lepota zvoka, polni ton in čisto uglasen. — Neomejena trpežnost, nobene nevarnosti za prelom ali druge poškodbe. — Uglasenost tudi k bronastim zvonovom. — Dobavljamo vedno točno iz skladišča po najnižjih cenah, vključno prevoznina do meje in jugosl. uvozna carina. — Glede trpežnosti zvonov, trajnosti višine glasu in čiste uglasenosti dajemo na željo večletne garancije.

Zahtevajte torej brezpogojno prospekte in proračune od

Gebr. Böhler & Co., Aktiengesellschaft,
WIEN I., Elisabethstrasse 12.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjava, da otvoriva dne. 2. avgusta t. l.

manufakturno trgovino

na drobno pod tvrdo

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica 3.

Priporočava se za cenjeni obisk z zagotovilom točne postrežbe.

z odličnim spoštovanjem

Fabiani & Jurjovec

Gosliničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLEMENDOLEC prve vrste nudi I. Buzzolini delikatesna trgovina in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, 4153 Lingerjeva ulica.

POZOR!

V lepem in prometn. kraju na Gorenjskem se PRODA krasno POSESTVO, obstoječe iz 2 hiš, z dobro vpeljano ključavničarsko obrtjo in železno trgovino, več lepih gozdov, njiv in travnikov. Naslov v upravi „Slovenec“ pod številko 4282.

Prvovrstne premoge

po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih dobavlja Dom. Cebin trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova 1/II.

Zobno pasto

Ito, Kalodont, Odol, Elido, Gibbs ter Bolot, priporoča Parfumerija „Strmolje“ Ljubljana, Pod Trančo štev. 1.

Darmatinski**1. PORTLAND CEMENT**

svetovne znamke

„SALONA“ (TOUR)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica

„SPLIT“ delniška družba za cement Portland iz skladišča v Ljubljani Aleksandrova cesta 12

VSAKOVRSNA**ročna dela**

vzamem v komisijsko razprodajo v moji filijalki na Bledu. Naročila je poslati na „Atelje ročnih del“ Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner

v vseh opre mah

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarški stroji „Adler“ kakor: cilindri, levoročni in krojaški.

Pouk v vezenju ter krpanju perila in nogavic (istotam) brezplačno edino le pri:

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo!

Elektrotehn. podjetje Alojzij Arhar in drug Sp. šiška, Sv. Jerneja cesta 47, prevzema vsa elektrotehnična dela, gradnje manjših elektrotehničnih daljnovodov in instalacij po najnižjih cenah. Točna posrežba! 3917

Gradbeno podjetje

ing.

Dukić in drug

Ljubljana

Bohorjeva ul. 42.

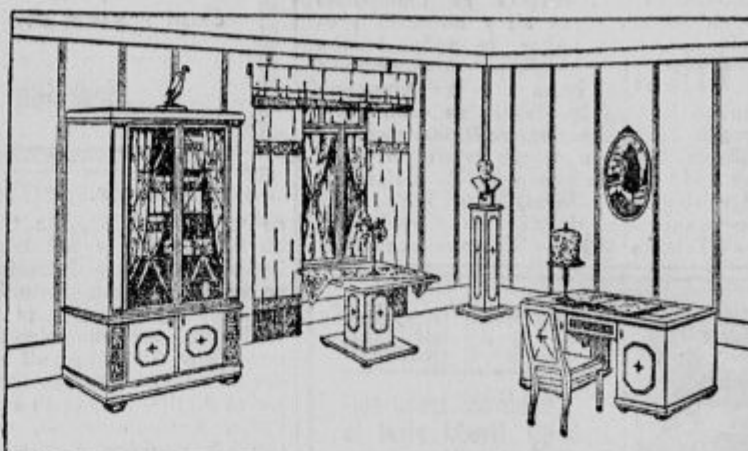
Ugodna prilika!

PRODA se v bližini Radovljice več lepih GOZDOV, NJIV in TRAVNIKOV. Po večini smrekovi gozdi. Cena po dogovoru. Poizve se pri L. Sartori, ključ., Radovljica

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigoveznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.



Spalnica, Jedilnica, Pisarniška oprema. Klub, garniture. Kuhinje itd. Stalna zaloga. **ERMAN & ARHAR** Št. Vid 4 nad Ljubljano. Zahtevajte cenik.

Za časa velesejma v Št. Vidu št. 2

velika razstava lasnih izdelkov.

Viljudno Vas vabimo na ogled.

Viljudno Vas vabimo na ogled.

FIAT

Osobni vozovi
tovorni vozovi
omnibusi
sanitetni vozovi
ognjegasni vozovi

traktorji, ladjini motorji, stabilni motorji, itd.

Specialne ponudbe po:

Fiat avtomobilno zastopstvo

I. J. G.F. HERBERSTEIN

MARIBOR, Gosposka ulica 20.

Telefon 133.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z. o. z.

v novopreurejenih prostorih
V LJUBLJANI

MESTNI TRG 6 MESTNI TRG 6

obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Sprejema v INKASO FAKTURE in CESIJE TERJATEV.

Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo proti poroštvo in proti zastavitvi.